

LIAUDIES BALSAS

KANADOS LIETUVIŲ SAVAITRASTIS

The PEOPLES VOICE, Lithuanian Weekly, Published by the Lithuanian Press Association, P. O. Station C. Box 1613, Toronto 3, Ont., Canada

Authorized as Second Class mail, Post Office Department, Ottawa.

Nr. 1,034

PENKTADIENIS, RUGPĪČIO (AUGUST) 17, 1951, TORONTO, ONTARIO

M E T A I X X

Pietinės Korėjos policininkai nukirto. Tūkstančiams šiauriniams Korėjos patriotų buvo panašiai nukirstos galvos už pasipriešinimą teroristinei S. Rhee valdžiai. Jungtinės Tautos gina tą režimą.

Tarybų Sąjunga Nesirengia Agresijai, Sako Tarptautinių Reikalų Profesorius

GENEVA PARK. — Dr. Jerome Davis, Colorado Universiteto tarptautinių reikalų profesorius, kalbėdamas metinėje Kanados Instituto Visuomeniniams Reikalams konferencijoje, kritiškai įvertino Jungtinių Valstijų vyriausybės atsinešimą linkui Tarybų Sąjungos ir pareiškė, kad Tarybų Sąjunga nesirengia agresijai.

„Rasinių santykių srityje“, sakė jis, „Kanados užsienio politika draugiškesnė, bet aš norėčiau, kad Hon. L. B.

Eisenhower Nebiją Rusų Milit. Jėgos

WASHINGTON. — Kongresinis komitetas citavo generolo Eisenhowerio pareiškimą, kad „laisvojo pasaulio jėga dabar yra tokia didelė, kad beveik juokinga kalbėti apie baimę rusų jėgos“.

Nežiūrint to, kai kurie kongresmanai bauginasi, kad Vakarų Europa nepasirengusi gintis.

Matomai jie nori daugiau pinigų paskirti apsiginklavimui. Juk tai geras biznis ginklų ir amunijos gamintojams.

Pearson, užsienio reikalų ministras, ir kai kurie kiti Kanados vyriausybės nariai, tvirtiau stovėtų savo supratime tiesos, vietoj pasidavimo pietinių kaimynų įtakai“.

Dr. Davis buvo Rusijoje daug metų laike pasaulinių karų kaip Jaunųjų Vyrų Krikščionių Asociacijos sekretorius ir specialus korespondentas. Jis pareiškė, kad jis tvirtai tiki, jog Tarybų Sąjunga nenori karo ir neplanuoja užpuolimo. Jis taipgi pridėjo, kad Tarybų Sąjunga ant apsiginklavimo išleidžia pusę tiek, kiek vakarinės jėgos.

Jis sako, kad Jungtinių Valstijų atsinešimas linkui Tarybų Sąjungos nei kiek neakstina prie kooperacijos. Prie to, jis pastebėjo, Jungtinės Valstijos atmetė Tarybų Sąjungos pasiūlymą sudaryti penkių jėgų taikos pakta.

„Aš nematau, kaip mes galime turėti taiką, kuomet mes atsisakome susitikti, kada Rusija pasiūlo“, pareiškė jis. „Mes privalėtume mokliškai išanalizuoti Tarybų Sąjungos užsienio politiką ir bandyti laimėti jos kooperaciją.“

Kalbėdamas apie atsisakymą priimti į Jungtines Tau-

tas Kinijos Liaudies Respubliką, jis pastebėjo, kad vakarinių jėgų atsinešimas buvo „truputį hipokritiškas. Aš manau, kad Britanija pasiūlytų teisingai pripažinti Kiniją“. Jis mano, kad ir Korėjos karas būtų neįvykęs, jeigu Kinija būtų buvusi priimta į Jungtines Tautas.

60 Gelžkeliečių Teis Karo Teismas

BUENOS AIRES. — Prezidento Peronó valdžia rengiasi bausti 60 Cordoba provincijos gelžkeliečių karo lauko teisme. Jie kaltinami planavime sabotažuoti gelžkelių. Kiti 20 bus teisiami civiliam teisme už sulaužymą saugumo įstatymų.

Policija suėmė visą eilę politikierių, studentų. Suimtųjų tarpe yra 15 socialistų, buvęs konservatyvus kongresmanas.

Studentai suimti už demonstraciją prieš mokytojų manifestą, palaikantį Peroną ir jo žmoną Evą kaip kandidatą į prezidentus ir viceprezidentus.

Gelžkeliečiai suimti už streiką.

Berlyno Gatvėm Žygiavo 1,000,000 Jaunuomenės

BERLYNAS. — Paskutinę tarptautinio jaunuomenės festivalio dieną čia gatvėmis žygiavo 1,000,000 jaunuomenės. Demonstracija tęsėsi kelias valandas laiko. Kapitalistinės spaudos atstovai, kurie stebėjo demonstraciją, tiesiog bauginosi.

Reikia atsiminti, kad tuos demonstrantus sudarė didžiojoje vokiečių jaunuomenė. Iš užsienio buvo apie 26,000. Visi kiti demonstrantai

Derybos dėl Paliubų Tebestovi Vietoje

KAESONG. — Derybos dėl sudarymo paliubų užsikirto ir tebestovi vietoje. Jeigu nei viena pusė nedarys nuolaidų, veikiausiai teks nutraukti.

Amerikiečiai pasiūlė demarkacijos liniją į šiaurę nuo dabartinės fronto linijos. Korėjiečiai siūlė 38 lygiagrečių. Ant to ir pasikorė visos derybos.

Amerikiečiai teigia, kad komunistai nerodo noro tartis. Kitai pusei, aišku, atrodo, kad amerikiečiai nenori tartis. Amerikiečiams lengviau nusileisti, nes pasiūlymas 38 lygiagrečių paeina iš Maliko pasiūlymo, kuris pirmas išskėlė paliubų klausimą.

Frontas tuo tarpu stovi vietoje, nors mūšiai vyksta, kartais gana smarkūs. Amerikiečiai be paliovos tęsia užfrončio bombardavimą ir iš karo laivų apšaudymą pakraščiu miestų.

Kanados Nacionalė Paroda Atsidarys 24

TORONTO. — Nacionalė Kanados Paroda čia atsidarys šio mėnesio 24 dieną, parodos parke prie ežero.

Parodoje bus išstatyti technikos, ūkio ir pramonės gaminiai, gyvuliai, moksliniai išradimai ir t.t.

Parodoje, be to, bus daugybė visokių „side shows“, kur visiems, kaip jauniems, taip ir seniems, galima linksmai ir įdomiai laiką praleisti.

Grand Stand Show taipgi bus vertas pamatyti.

buvo vokiečiai iš Rytų Vokietijos, išskyrus tam tikrą skaičių iš vakarinės Vokietijos.

Demonstrantai, klausydami Walterio Ulbrichto, vokiečių komunistų lyderio, kėlė dideles ovacijas. Jaunuomenė smerkė karo kurstytojus, ryžosi kovoti už taiką.

Demonstrantų eiseną stebėjo vokiečių vyriausybės nariai, užsienio atstovai, taipgi jaunimo delegacijų atstovai, stovėdami ant platformos Markso - Engelsono aikštėje.

Vakarinio, Berlyno spauda ir radijas bandė sukelti propagandą, kad šimtai tūkstančių jaunuomenės perėjo kiton pusėn, bet pasirodė, kad vos 1,400 iš 2,000,000. Smalsuolių buvo daugiau, bet visi sugrįžo.

Šis festivalas parodė, kad Rytų Vokietijos jaunimas šiandien ne tas, kurs buvo prieš Hitlerio. Jis šiandien žygiuoja už taiką, prieš karą. Su juo solidarizuoja ir kitų šalių jaunimas.

Šis festivalas buvo įspėjimas tiems, kurie nori Vakarų Vokietijos vyrus apginkluoti iš naujo. Tiems karo kurstytojams aiškiai parodyta, kad jiems pirmiausiai teks susidurti su vokiečių jaunuomene, kuri stovės taikos sargyboje. Adenaueris ir kiti, norį vėl apginkluoti vokiečius, rengia broližišką skerdynę.

Rengia Didelį Jaunimo Festivalį

NIAGARA. — Victoria parke, rugpūčio 26 dieną įvyks Ontarijos jaunimo festivalis, kuriame dalyvaus daug jaunuomenės iš visos Ontarijos.

Jaunimo festivalį pasveikins buvęs Niagara Falls majoras, o dabar Ontarijos seimelio narys, Mr. W. L. Houck.

Bus ir svečių iš Jungtinių Valstijų.

Spėjama, kad bus grįžę delegatai iš Berlyno, kur įvyko tarptautinis festivalis.

Bus graži programa: sportas, žaidimai, įvairios lenktynės ir t.t.

Pasidairius Po Kanada

Tarybų Sąjungos prezidento N. Šverniko ir Jungtinių Valstijų prezidento H. S. Trumano laiškas vienas kitam, sukėlė naujas viltis taikos šalininkų tarpe ir Kanadoje.

Taikos Kongresas, Darbo Progresyvi Partija ir eilė kitų organizacijų ir pavienių visuomenininkų atnaujinę raginimus, kad Kanados vyriausybė akstintų didžiulias jėgas pradėti derybas dėl sudarymo taikos pakto.

Didžiausias pasipiktinimas kyla dėl užsienio reikalų ministro L. B. Pearsono neigiamo atsinešimo linkui Tarybų Sąjungos pasiūlymo sudaryti penkių didžiųjų jėgų taikos pakta.

Taikos Kongresas pažymi, kad tokio pakto sudarymas sugražintų Jungtines Tautas į taikos kelią.

Cooperative Consumer, Saskatchewan kooperatyvų organas, kritikuoja Kanados parlamento priimtą pataisą kriminalio kodo, kuri liečia išdavystę.

Laikraštis nurodo, kad ta pataisa yra pavojinga, tiesia kelią diktatūrai.

Remiantis ta pataisa, išdaviku galima apšaukti bileką. Išdavikas gali būti bile asmuo, nepritariaš Kanados dalyvavimui tokiuose karuose, kaip dabar Korėjoj.

Tą pavojų mato ne tik kairieji, bet ir kiti, plačiau į gyvenimą žiūrį.

Kanados Taikos Kongresas turės pikniką suomių kempėj, netoli Woodbridge, Ontario. Piknikas įvyks sekmdienį, rugsėjo 2 dieną.

Piknike kalbės Dr. James G. Endicott, Kanados Taikos Kongreso lyderis. Jis nušvies taikos judėjimo atsiekimus ir galimybes taiką išgelbėti.

Be prakalbos, bus graži programa.

Ontarijoj iškilo didelis skandalas arklų lentkynių srityje. Paaiškėjo, kad raketieriai papirkinėjo jojikus, kad jie taip jotų, kad laimėtų nuskirtas arklys. Jau keli jojikai suspenduoti, kiti suminti.

Manoma, kad bus galima susekti, kas tam visam raketui vadovavo.

Tie raketieriai susižėrė didelės sumas pinigų iš žmonių, kurie duodasi visokiais būdais išnaudoti.

Albertos provincijoj yra miestelis, kuris užsivadina Vilnium. Pastaruoju laiku jis išėjo švieson, kuomet buvo pasimota išmesti iš buto sergančią 82 metų amžiaus senutę.

Kaimynai, atjausdami senutės padėtį, pastoję kelią policijai, kuri buvo pašaukta išmesti. Vienas asmuo buvo

sūmintas, bet 200 kaimynų pasirengę ginti.

Hollinger aukso kasykla Timminse tikrai parodė savo užsispyrimą. Darbininkai, streikuodami, įrodė puikiausiai, kad jie reikalauja, kad unijos duokles kompanija pamintų iš algos, bet ji vis laikosi.

Unija, norėdama dar toliau įrodyti, siūlė praveisti balsavimus, bet kompanija ir su tuo nesutiko.

Atrodo, kad kompanijai labai mažai ką reiškia, kad unijistų mokesčiai bus atskaityti iš algų, bet žiūrėk, kiek ji tam priešinasi.

Darbininkai, pasipiktinę, pradėjo ieškoti darbo kur kitur.

Paleido iš kalėjimo Fred Rose, kuris buvo įkalintas už sulaužymą karo paslapčių įstatymo.

Jis buvo parlamento nariu laike suėmimo, išrinktas iš Montrealo.

Jam grįžus namo, subėgo daugybė Montrealo laikraščių reporterių.

Vakary Kanados Žinios

VANCOUVER. — Lietuvos Literatūros Draugijos 126 kuopos piknikas praėjo sėkmingai dėka gražiam orui ir darbščioms moterims ir merginoms, kurios aprūpino maistu ir kaspinėliais didžiuliam dalyvių.

Didelis ačiū tenka ir kitoms darbininkėms, o taipgi miškų kirtėjams, kurie prisidėjo įvairiais būdais. Kaip daugeliui yra žinoma, šiemet vakarinėje Kanadoje yra rekordinė giedra. Šiuos žodžius rašant, radio praneša, kad jau 55-ta diena nėra lietaus.

Miškų darbininkai gyvena mieste, nes didžiama kempijų uždarytos prisibijant gaisro. Kad padėti progresyvei

spaudai, pora draugų rūpinosi dar prieš pikniką. Draugai J. Misevičius ir Alf. Marculevičius paaukojo po \$10 Liaudies Balsui. Girdi, "gal prisieis mums išvažiuoti į darbą, o gal pradės lyti, reikia padėti dabar."

Tiek seni, tiek jaunimas, gerai muzikai griežiant, šoko beveik iki 9 valandos vakaro, o vykdamis namo, tik klausia: "Kada kitas bus", o mes su noru užprašėm ant sekančio, kuris įvyks rugsėjo 2 dieną, toj pat vietoj.

Rugpiučio 5 dieną įvyko LLD 126 kuopos susirinkimas, dalyvaujant gražiam būreliui narių. Buvo praves-

Vancouveriečių Rengiamas

Smagus

PIKNIKAS

Sekmdienį, Rugsėjo (Sep.) 2 Dieną

Ant LULU Salos

(Prie Nr. 2 Road, tarp Frances ir Maple kelių, gražiame sode)

Bus Gera Muzika Šokiams, Taipgi Maisto,
Bei Šaltų ir Karštų Gėrimų

Kviečiame Visus

Pradžia 1 valandą po piet   Laisva įžanga

Rengia LLD 126 Kuopa

Čia matote Red Hill iškisusį bandė praplaukti Niagaros galvą iš savo prietaiso iš guminių ratų pūslių, kuriuo jis bandė praplaukti Niagaros krikli. Pasirodė, kad prietaisas neišlaikė, ko pasekoj jis zuvė: Valdžia ketina suvaržyti tokius žygius, kad tokios nelaimės nepasikartotų.

tos nominacijos į LLD Centro Komitetą. Nutarta pasiųsti delegatus į įvairių organizacijų konferenciją, kuri šaukiama, kad surasti būdus, kaip sustabdyti baisų kainų kilimą ant pragyvenimo reikmenų. Nutarta prisidėti finansiniai prie pasiuntimo delegatų nuo įvairių unijų į Tarybų Sąjungą šiais metais. Iš kuopos išdo paskirta \$10. Nutarta paaukoti Liaudies Balsui \$50 ir LLD knygų fondui \$10. Į knygų fondą aukojo dar keletas nuo savęs: po \$2.00 aukojo K. Meškauskas ir C. Shugzdenis, po \$1.00 — R. White, A. Kulikauskas, W. Valiukas, J. Kundrotas, K. Makarevičius, A. Grinkus. P. Kiškis — 50 centų.

Buvo pravestos gana plačios ir įdomios diskusijos kaslink demokratijos Lietuvos Literatūros Draugijoje ir literatūros rėmimo klausimais.

A. G.

—

VANCOUVER. — Liepos 28 dieną darė operaciją draugui Ch. Šiugzdeniui ant sužeistos rankos.

Linkiu ligoniui greitai pasveikti.

A. G.

Lietuvis Barberis

Stag Barber Shop

Skubus ir Geras Patarnavimas

P. MOTIEJUNAS

Savininkas

640 Main St., Winnipeg

Lietuviška Valgykla

UNION CAFE

387 SHEERMAN AVE. N.   HAMILTON, ONT.

Sviežias Maistas. Geras Pasirinkimas Įvairių Lietuviškų Valgių. Turime Kambarių Apsistojimui.

Savininkas Ch. Pampalas

Telefonas: 46917

Nr. TA

Rajoninė SALAI moji raj šventėje vidurinių namų ch rateliai, choras. I kai ir va Rajoni dalyvavo kaimo. D būrys. D ūkių suk dies šok. Dainų gausų sk

Dainų Respub

Biržel visoje T vyksta tės.

Dainų niuose l jonuose Plungėje Priekulė gai savo zuoja ši jonas. V masiška mokykl Dainų geriaus ir broli pozitor ir šokia Padė dainų š vyko R kūrybo dies kū tojai be grafai Narvyd jos laur Lygi šventėn vyksta los apži

Jaunie Ir Mu

Valst išleido: menini rią ba strume kitų sę Baig vyko d tai. Sėl jauno privalo nius eg baigusi pagyri monait klasė) "Dvi p šos "P Haškei sudain operos "Nafti

TARYBŲ LIETUVOJ

Rajoninė Dainų šventė.

SALANTAI. — Įvyko pirmoji rajoninė dainų šventė. Šventėje dalyvavo kolūkių, vidurinių mokyklų, kultūros namų chorai, liaudies šokių rateliai, mišrus jungtinis choras. Pasirodė skudutininkai ir vaikių chorai.

Rajoninėje dainų šventėje dalyvavo gausus kolūkinio kaimo meno saviveiklininkų būrys. Daugelyje rajono kolūkių sukurti chorai bei liaudies šokių rateliai.

Dainų šventė sutraukė gausų skaičių žiūrovų.
(Tiesa)

Dainų šventė Respublikoje

Birželio-liepos mėnesiais vyko Tarybų Lietuvoje įvyksta rajoninės dainų šventės.

Dainų šventės įvyko aštuoniuose Klaipėdos srities rajonuose: Šilutėje, Telšiuose, Plungėje, Tauragėje, Skuode, Priekulėje ir kitur. Rūpestingai savo dainų šventę organizuoja šiaulių srities Biržų rajonas. Visose dainų šventėse masiškai dalyvauja kolūkių, mokyklų bei žmonių chorai. Dainų šventių repertuare — geriausios tarybinių lietuvių ir broliškių respublikų kompozitorių bei liaudies dainos ir šokiai.

Padėti surengti rajonines dainų šventes iš Vilniaus išvyko Respublikinių liaudies kūrybos namų, sritinių liaudies kūrybos namų darbuotojai bei muzikai ir choreografi — Kriaunevičius, Narvydas, Staliniškos premijos laureatas S. Lingys ir kt.

Lygiagrečiai su dainų šventėmis Vilniaus srityje įvyksta kaimo meno saviveiklos apžiūra.

V. Svyronis

Jaunieji Dainininkai Ir Muzikantai

Valstybinė konservatorija išleido naują jaunų tarybinių menininkų būrį. Konservatorija baigė 49 dainininkai, instrumentalistai, dirigantai ir kitų specialybių menininkai.

Baigiant mokslo metus, įvyko du diplomantų koncertai. Sėkmingai pasirodė komjaunuoliai, išlaikiusieji visus privalomuosius ir valstybinius egzaminus labai gerai ir baigusieji konservatoriją su pagyrimu: pianistė S. Lemonaitė (prof. Ginzburgo klasė) atlikusi Skriabino "Dvi poemos" ir Tallat-Kelpšos "Pasaką", dainininkė J. Haškerytė (Menabeni klasė), sudainavusi Dunos ariją iš operos "Morozko", Kulijevo "Naftininko dainą" ir Vlaso-

vo "Bachčisarajaus fontaną" ir kiti.

Gerai pasirodė baritonas V. Rubackis, kuris atliko kompozitoriaus Kappo ariją iš operos "Keršto ugnys", Borodino "Dėl krantų tėvynės tolimų", prologą iš Leonkovo operos "Pajacai". V. Rubackis, prof. Kipro Petrausko auklėtinis, publikai prašant, papildomai atliko Roberto ariją iš Čaikovskio operos "Jolanta" ir Vindekso ariją iš Rubinšteino operos "Neronas".

Po koncertų įvyko iškilmingas aktas — diplomų teikimas. Diplomantų vardu drg. Urbas dėkojo partijai ir vyriausybei už galimybę mokytis ir tapti tarybiniais menininkais.

Jaunieji dainininkai ir muzikantai priimti į operos ir baletu teatrą, filharmoniją ir kitas meno įstaigas.

V. Mikalauskas

Nauji Kadrai Sveikatos Apsaugos Įstaigoms

KAUNAS. — Respublikinėje medicinos laborantų mokykloje prasidėjo valstybi-

niai egzaminai. Šiomet mokykla išleidžia 39 medicinos laborantus.

Labai gerai egzaminus laikė mokiniai Makūnaitė, Pleirytė, Pilkauskaitė ir kiti.

Mokyklos dėstytojai — Damaškus, Ambrozienė, Vitienė ir kiti mokinius gerai paruošė valstybiniams egzaminams.

P. Laucius

Jaunųjų Kolūkiečių Sąskrydis Kupiškyje

KUPIŠKIS. — Kultūros namuose įvyko rajono jaunųjų kolūkiečių sąskrydis, kuriame buvo apsvaistytas klausimas dėl tvirtos pašarų bazės sudarymo, silosinių pašarų paruošimo rajono kolūkiuose.

Sąskrydyje dalyvavo apie 250 jaunųjų kolūkiečių iš 34 žemės ūkio artelių.

Pranešimą apie silosinių pašarų paruošimą padarė rajono žemės ūkio skyriaus gyvulininkystės vyr. zootechnikas V. Stašys.

Kultūros namų saviveiklininkų sąskrydžio dalyviams parodė pjėsę.

A. Lalyš

Puikūs Tarybų Lietuvos Pokarinio Penkmečio Rezultatai

POVILAS DRAGELIS

Taikų kuriamąjį lietuvių tautos darbą pokariniam penkmetyje apvainikavo dideli laimėjimai. Lietuvos darbo žmonės sėkmingai įvykdė penkmečio planą Lietuvos TSR liaudies ūkiui atkurti ir išvystyti 1946-1950 metams. Birželio mėnesį paskelbtieji penkmečio rezultatai ryškiai liudija apie socialistinės santvarkos pranašumus, didvyriškosios Lenino-Stalino partijos vadovaujamo tarybinių žmonių neišsenkamas kūrybinis jėgas ir energiją, jie parodo Tarybų šalies broliškosios tautų draugystės nesugriaunamą jėgą.

Lietuvos ekonomika per pirmąjį pokarinį penkmetį ne tik buvo atkurta po baisių sugriovimų, kuriuos padarė vokiškoji - fašistinė okupacija, bet ir toliau išvystyta.

Šio penkmečio metais atstatytos ir nauja techninė bazė rekonstruotos metalų apdirbimo gamyklos "Metalas", "Priekalas", "Komūnarsas", J. Janonio vardo papieriaus fabrikas, tekstilės fabrikai "Trinyčiai" ir "Gulbė", mėsos kombinatas Kaune ir daugelis kitų įvairių pramonės šakų įmonių. Pastatytos stambios įmonės, tokios kaip "Zalgirio" staklių gamykla, "Kaitros" sanitarijos-technikos įrengimų gamykla, "Elfos" elektrotechnikos gamykla, baldų fabrikas Jonavoje, siuvimo fabri-

kas Vilniuje ir kitos. Naujai sukurta žuvies pramonė, nuveikti dideli darbai turbinų ir dviračių gamykloms pastatyti, baigiama statyti nauja šiluminė elektrinė.

Sustiprėjo respublikos kuro bazė. Penkmečio metais durpių iškasimas padidėjo 6,2 karto ir žymiai prašoko prieškarinį lygį. Pilnutinai atstatytas energetikos ūkis; 1950 metais elektros energijos išdirbis 3,5 karto viršijo prieškarinį 1940 metų lygį. Smarkiai išsivystė statybinių medžiagų pramonė.

Lietuvos tarybinėje respublikoje dabar gaminama metalų pjaunamosios staklės, elektromotorai, dažymo aparatai, elektros matuojamieji prietaisai ir aparatūra, žemės ūkio mašinos ir dviračiai, — produkcija, kuri seniau niekuomet nebuvo gaminama.

Žymiai padidino produkcijos gamybą ir pramonę, gaminanti vartojimo reikmenis. Palyginti su prieškariniu laiku, 1950 metais respublikoje buvo pagaminta: medvilninių audinių — 1,3 karto daugiau, lininių ir šilkinų audinių — 1,4 karto daugiau, odinės avalynės — 4,5 karto ir daugiau. Penkmečio metais cukraus gamyba padidėjo 5,4 karto, konditerijos gaminių — 7,2 karto, augalinio aliejaus 5,9 karto, sviesto —

4,2 karto, mėsos 1,7 karto ir taip toliau.

Įvykdžius pokarinį penkmečio planą, pramonės lyginamasis svoris respublikos liaudies ūkyje pakilo nuo 35 procentų 1945 metais iki 50 procentų 1950 metais.

Istoriniai pertvarkymai įvyko Lietuvos žemės ūkio srityje. Į penkmečio pabaigą respublikoje savanoriškumo pradais iš esmės užbaigta valstiečių ūkių kolektyvizacija. Kasdien auga ir stiprėja kolūkių visuomeninis ūkis, didėja žemės ūkio materialinė-technikinė bazė. Respublikoje veikia dešimtys valstybinių mašinų - traktorių stovių, turinčių didelį skaičių traktorių, prikabinamųjų padargų, kuliamųjų, kombainų, automobilių. Traktorių skaičius mašinų-traktorių stovyse, skaičiuojant 15 arklio jėgų traktoriais, padidėjo 11 kartų, palyginti su 1945 metais. Mašinų - traktorių stovių Lietuvos respublikoje atliktų traktorinių darbų apimtis 1950 metais padidėjo, palyginti su 1947 metais, 13 kartų, o per visą penkmetį — 54 kartus.

Per penkmetį Lietuvoje kviečių pasėlių plotas padidėjo 57 procentais, technikinių kultūrų — 17 procentų, daržovių ir bulvių — 21 procentu. Penkmečio plano užduotis grūdinių kultūrų, linų ir bulvių derlingumo atžvilgiu yra viršyta. Padidėjo produktivių gyvulių skaičius. Pakilo socialistinės žemdirbystės kultūra, pagerėjo laukų įdirbimas.

Nepaliaujamas Lietuvos TSR liaudies ūkio augimas užtikrina, kad nuolat kyla lietuvių tautos materialinis ir kultūrinis lygis. Gyventojų materialinės būklės pagerėjimas pasireiškė darbininkų ir tarnautojų piniginio ir realiojo darbo užmokesčio augime, valstiečių pajamų padidėjime tiek iš kolūkių visuomeninio ūkio, tiek iš pasodybinio bei asmeninio ūkio. Gyventojai gauna valstybės sąskaita pašalpas ir išmokėjimus pagal darbininkų ir tarnautojų socialinį draudimą, pensijas pagal socialinį aprūpinimą, nemokamai ir lengvatinėmis kainomis atilines į sanatorijas, poilsio namus ir vaikių įstaigas, pašalpas daugiavaikėms ir vienišoms motinoms, nemokamą medicinos pašalpą, nemokamą apmokymą ir valstybės sąskaita darbo žmonių kvalifikacijos tobulinimą, stipendijas besimokantiejiems ir eilę kitų išmokėjimų lengvatų. Visi darbininkai ir tarnautojai kasmet gauna priklausomai nuo profesijos dviejų savaičių ir daugiau atostogas, paliekant darbo užmokesį.

Penkmečio metais žymiai išaugo lietuvių tautos kultūra, nacionalinė savo forma ir socialistinė savo turiniu. Sukurtas platus tinklas bendrojo mokslinio ir aukštųjų

mokyklų, teatrų, kinų, klubų, bibliotekų. Į penkmečio pabaigą pradinių, septynmečių ir vidurinių mokyklų skaičius Tarybų Lietuvoje padidėjo iki 3,577, o jose besimokančiųjų skaičius 1950 metais siekė 415 tūkstančių žmonių. Pereitais metais specialistus, turinčius vidurinį specialų mokslą, rengė 45 technikumai ir kitos vidurinės specialios mokyklos, tuo tarpu, kai 1940 metais šitokių mokyklų buvo 24. Respublikos vienuolikoje aukštųjų mokyklų 1950 metais mokėsi daugiau kaip 11 tūkstančių studentų, beveik dvigubai daugiau, negu 1940 metais. Pirmą kartą Lietuvos istorijoje išsiplidė Lietuvos mokslininkų karščiausioji svajonė — sukurta Lietuvos TSR Mokslų akademija, kuri vienija 13 mokslinio tyrimo institutų.

Pernai respublikoje veikė 3,328 klubai, masinių bibliotekų skaičius, palyginti su 1940 metais, padidėjo trigubai, kino įrengimų skaičius — beveik keturgubai. Metai iš metų didėja knygų tiražai. Per penkmetį Lietuvoje išleista 3,584 knygos, kurių bendras tiražas daugiau kaip 32 milijonai egzempliorių. Masiniais tiražais leidžiami laikraščiai. Vien tik "Tiesos" laikraščio tiražas prašoka tiražą visų dienraščių, ėjusių iki tarybų Lietuvos.

Per penkmetį daug nuveikta siekiant pagerinti gydomąjį ir sanitariinį - profilaktinį Lietuvos liaudies aptarnavimą. Pasiekti žymūs laimėjimai vystant tarybinę prekybą. Atlikti dideli darbai atstatant Lietuvos TSR sostinę Vilniaus miestą ir kitus respublikos miestus. Valstybinės įmonės, įstaigos ir vietinės Tarybos, taip pat darbo žmonės su valstybinio lengvatinio kredito pagalba miestuose ir gyvenvietėse atstatė ir pastatė gyvenamuosius namus, kurių bendras plotas daugiau kaip milijonas kvadratinųjų metrų. Be to, kaimų vietovėse atstatyta ir pastatyta 14,5 tūkstančio gyvenamųjų namų.

Sėkmingai įvykdžiusi pirmąjį pokarinio penkmečio planą, lietuvių tauta, drauge su visomis tarybinėmis tautomis, Tarybinei Vyriausybei, bolševikų partijai ir didžiajam Stalinui vadovaujant, žengia į naujas pergales ūkinės ir kultūrinės statybos fronte, didindama mūsų brangiosios socialistinės valstybės ekonominę galia.

KRETINGA. — Čia įvyko liaudies kūrinių paroda. Joje buvo eksponuota daugiau kaip 400 įvairių liaudies dirbinių — gintaro, medžio drožinių, siuvinių, audimo darbų. Geriausi darbai buvo premijuoti.

A. Razmutis

Liaudies Balsas

SAVAITINIS KANADOS LIETUVIŲ LAIKRASTIS
LEIDZIAMAS SPAUDOS DRAUGIJS

Prenumeratos Kaina:

Kanadoj ir Didžiojoje Britanijoje metams \$3.00; pusei metų \$1.50
Visur kitur metams \$3.50; pusei metų \$1.75.

Atskira kopija 6 centai.

LIAUDIES BALSAS

P. O. Station C., Box 1013, Toronto 3, Ont., Canada.

ASMENISKAI KREIPKITES: 160 CLAREMONT ST., TORONTO

Telefonas: PLaza 4358

PREZIDENTAS TRUMANAS PABĖGO

Prezidentas Trumanas kiek laiko atgal pasiuntė laišką Tarybų Sąjungai, kuriame jis sakė, kad Jungtinių Valstijų žmonės nori draugystės su Tarybų Sąjunga. Taip pat buvo pasiūstas ir kongreso pareiškimas. Siomis dienomis, Tarybų Sąjungos prezidentas N. Švernikas atsakė prezidentui Trumanui. Jis taipgi išreiškė, kad nėra prasmės abiem šalims pyktis ir pasiūlė taikos pakta.

Ką gi prezidentas Trumanas į tai atsakė? Jis užsimaukė kepurę ant akių. Jo vardu atšovė valstybės departamentas, pareiškdamas, kad jokios sutarties nereikia. Girdi, tai propagandos pinklės. Kodėl, girdi, Tarybų Sąjunga nepildanti kitų sutarčių, jeigu ji siūlanti dar vieną. Valstybės departamentas prapliupo, kaip puodas kunkuliuodamas, kaip supykusi davatka.

Amerikiečių pasielgimą kritikuoja net aršūs antitarybiniai laikraščiai. Net jiems atrodo, kad toks pasielgimas yra žioplis ir pasitarus komunistams. Anot jų, reikėję nors dėl akių priimti pasiūlymą ir, žinoma, išstatyti sąlygas taikai (kaip generolas Ridgeway Korėjoj). Tuomet, anot jų, komunistai nebūtų galėję sakyti, kad amerikiečiai atmetė taiką.

Be abejonės, prezidento Trumano pasielgimas žioplis. Bet ar jis galėjo kitaip pasielgti? Jis turėjo pabėgti. Jo klaida buvo ne dabar, o pirmiau, kada jis rašė laišką. Jis gerai žinojo, kad Amerikos finansieriai visai ką kitą galvoja. Jų politika siekia ne taikos, o karo ar bent nuolatinių neramumų. Neramumai davė jiems progą įsigalėti visose šalyse.

Trumanas veda hooverinę politiką. Bet ji nusibos žmonėms. Ji taip pat veda prie krizio, kaip kad buvo privedusi hooverinė politika.

AR TAI SUDERINAMA SU ŽMONIŠKUMU

Liaudies Balse busite skaitę Jonikienės aprašymą, kas atsitiko su jų namais, kuomet jų stuboj gyveną žmonės leido pernaktoti negrui. Kas atsitiko prie Jonikų namų, be abejonės, yra tikrai mažmožis, kas atsitiko Detrote ir toj pačioj Čikagoj per praėjusius kelis metus. O kur dar dažni linčiai, deginimai elektros kėdėj neteisingai apkalintų negrų. Amerikiečių atsinešimas linkui negrų, tokių pat Amerikos piliečių, kaip ir jie, tiesiog baisus. Sunku įsivaizduoti, ką Amerikos negrai pergyvena savo žemėje. Kenčia visi 10,000,000 negrų.

Toks atsinešimas prie žmonių tik už tai, kad jie kitokios spalvos, iš šono žiūrint atrodo tiesiog kvailas. Sunku suprasti, kaip protingas žmogus gali taip elgtis. Tai labai nežmoniškas atsinešimas. Jis jokių būdu nesuderinamas nei su krikščioniškais principais. O vistik retas kuris ir aukštų krikščionių lyderių randa reikalą prieš tai pasisakyti. Negrų diskriminacija Amerikoje lyg įstatymu užfiksuota.

Kai kas sako, kad negrai tamsūs, priekabingi ir t.t. Ir kaip jie nebus tamsūs (be abejonės, ne visi), jeigu jie laikomi tokiam paniekime, tokiam pavergime? Jeigu žmogus negali užsimokėti kelių dolerių per metus, kad galėtų balsuoti, tai jis turi būti labai biednas. Kita, kuomet prieš jį atsukta tokia panieka, tokia žiauri diskriminacija, savaime auga jame pasipiktinimas, pagieža pavergėjams.

Jungtinės Valstijos išleidžia dešimtis bilijonų dolerių gelbėjimui tokių supuvėlių, kaip Čiangkaišekas, Franko, Rhee ir panašūs, bet neranda reikalo daryti reikiamus žygius savo šalies piliečių gelbėjimui iš tokios baisios vergijos.

Žmonės kitų akyje mato ir krislą, o savo — nei rašto. Jei jie nori daryti ką gera pasaulyje, ar nebūtų geriau pradėti nuo namų?

KAS NAUJO PASAULYJE

Jungtinių Valstijų ir Tarybų Sąjungos galvos apsimainė laiškais, reiškiiančiais norą taikiai sugyventi. N. Švernikas, Tarybų Sąjungos prezidentas, atsakydamas Trumanui, net taikos pakta pasiūlė.

Komercinė spauda atsiliepė nedraugiškai, nuneigdama tų laiškų reikšmę. Bet iš jos ir nebuvo galima laukti ko nors geresnio. Ji jau senai nustojo padarumo. Bet ji padėties nepakeis. Tie laiški šiandien ant visų žmonių lūpų.

Galimas daiktas, kad iš to kol kas nieko nebus, bet jie yra pradžia derybų. Dvieju didžiųjų šalių vyriausybių galvos prakalbėjo į vieną kitą, keldamos taikos idėją.

Diskusijos taikos reikalais plečiasi. Jos turės nugalėti karinę propagandą.

Edinburgo kunigaikštis Phillip aną dieną mokslininkų susirinkime Edinburge pasakė, kad mokslas bus nereikalingas, jeigu žmonių žus nuo mokslo išrastų žudymo priemonių.

Jis pasakė labai didelę tiesą. Kam žmonijai rūpintis gyvenimu, gerove, jei vėliau tas viskas turės būti sunaikinta?

Kam statyti namus, budavoti miestus, jei paskui reikės sugriauti?

Jungtinių Valstijų senatoriai, skirdami dešimtis bilijonų dolerių apsiginklavimui, tvirtino, kad karas gali įvykti rudenį.

Jie tai sakė taip šalta, lygtas nieko nereikštų.

Iš to galima daryti sekančias išvadas: arba jie tik blofina, kad daugiau pinigų pasiskirtų, arba jiems karas visai nebaisus.

Gali apsirikti. Ne visada karai eis toli už marių.

Valdžios krizis auga Egipte sąrišyje su Egipto-Britų sutartimi, pagal kurią britai laiko kariuomenę Egipte.

Egipto užsienio reikalų ministras aną dieną pareiškė, kad sutartis bus sutraukta ir britams bus įsakyta išsinešti. Jis taipgi sakė, kad egiptiečiai nepadės britams nei atsikime karo, kol britai neištrauks savo kariuomenės.

Kai kurie laikraščiai teigia, kad kabinetas nebuvo nutaręs taip griežtai išstoti, kaip kad užsienio reikalų ministras pasielgė. Bet atrodo, kad klausimas eina priešpriešiai.

Anglija raportuoja, kad praėjusiais metais 13,000 mergaičių buvo išžaginta. Daugelis iš jų po išžaginimo buvo nužudyta.

Išžaginimai smarkiai kyla. Pernai buvę 7,000 daugiau, negu kad buvo 1938 metais.

Praėjusis karas, aišku, daugiausia atsakomingas už piktadarių padidėjimą.

Maskvoje pradėjo eiti naujas žurnalas anglų kalba — News. Jis plačiai rašo taikos klausimu. Žymūs Tarybų Sąjungos visuomenininkai

ir menininkai kreipiasi į viso pasaulio žmones kviesdami dirbti dėl taikos.

Tarybų Sąjunga veikia už taiką su padidinta energija. Kas sako, kad ji nori karo, tas meluoja per akis.

Nesenai įvyko rinkimai Izraelioj. Opozicinės partijos šiek tiek apkarpe Ben Guriano įtaką.

Mapai, kuriai vadovauja Ben Gurianas, kreipėsi į kitas partijas, kad dėtųsi į koaliciją. Ji viena negali sudaryti daugumos.

Jau daug laiko praėjo, kaip įvyko rinkimai Francijoje, bet valdžia dar tik dabar sudaryta.

Socialistai, kurie prisidėjo prie bendro fronto prieš komunistus laike rinkimų, atsisako įeiti į valdžią. Kiti taipgi svyruoja.

Franciją lenkia ginklavimosi našta, kurią uždėjo jai Jungtinės Valstijos. Pamatysit, Francija sulinks ne nuo rusų agresijos, o nuo amerikiečių "draugystės".

Francijos seimo komitetas užsienio reikalams 24 balsais prieš 8 priėmė pasiūlymą, kad Francija pasiūlytų penkių didžiųjų jėgų konferenciją taikos reikalui.

Francijoje auga baimė, kad Jungtinių Valstijų politika veda prie karo. Ypatingai francūzai bauginasi dėl Amerikos draugystės su Ispanijos fašistų lyderiu generolu Franku.

Jungtinių Valstijų raudonėdžiai užsipovalė ant kanadiečio Jungtinių Tautų atstovo E. H. Normano, būk jis buvęs komunistinės studentų grupės nariu 1939 metais.

Kanados vyriausybė, tačiau, užginčija. Jis buvęs tirtas ir surasta, kad jis neturi komunistinių palinkimų.

NewPort, Ky. — Demokratų partijos šulai čia visai prastai jaučiasi kada sužinojo, kad jų kandidatas valstijos sekretoriaus pareigoms esąs proto ligoninėj.

Jis buvo išstatytas kandidatu jau jam esant toj ligoninėj, tačiau vis vien, jis gavęs 35,000 balsų.

Washington. — Pensylvanijos valstijos policijos kapitonas Harry McElroy ir jo leitenantai, sakoma, susižėrė 20 milijonų dolerių iš loterijų ir tai vien tik vienoj Pensylvanijos valstijoje.

Pasirodo, kad ir kitose valstijose, ne vien New Yorko, policija susitėpus su gemblerystėmis.

Taikos Obelys

Juozas Vaičiūlonis

Su pergale vyrai iš fronto grįžę
Dažnai vis kalbėjos suėję.
Ir kartą kolūky gyvent pasiryžę
Jie pravedė bendrąją sėją.

Pavasari skiepais jaunais apšodino
Ties vieškeliu didelį plotą.
Taikos obelaitėmis juos pavadino —
Juk buvo už taiką kovota.

Prabėgo trys metai. Pavasari žydi
Tos obelys, žiedus išskleidę.
Ir džiaugsmas užlieja valstietišką širdį,
Raukšlėtą nuskaidrintą veidą.

— Kaip greitai išaugo bendrasis mūsų sodas, —
Kalbėjos kaimynai suėję.

— O taip neseniai susibūrėme, rodos,
Tik vakar čia pravedėm sėją.

Išplėšėm dirvonus, nusausinom pievas
Ir žemė kolūkio vis plėtės.
Gyvenimas švinta — pajutom kiekvienas —
Pilni mūsų tvartai ir klėtys.

Ir niekas tenedrįsta sugriaut mūs laimės,
Mūs bendrojo darbo ardyti —
Naujos Lietuvos kolūkietiškas kaimas
Taikos obelaitėmis žydi.

Pastabos

Komercinė spauda bandė įrodyti, kad jaunimo festivalis Berlyne neišdegė. Girdi, daug jaunimo perėjo į vakarinį Berlyną. Rytinis Berlynas pritrūkęs maisto ir t. t.

Bet ant galo buvo priversti pripažinti, kad paskutinę festivalo dieną demonstravo 1,000,000 jaunimo.

Demonstrantai buvę išvargę, bet jienoriai atsakę į kalbėtojų obalsius.

Tuo tarpu, iš 2,000,000 į Berlyną suvažiavusio jaunimo, vos 1,700 panorėję pasilikti vakariniame Berlyne.

Buvo nemažai jaunimo iš vakarinių zonų.

Net Dorothy Thompson, karšta antitarybinė žurnalistė, pripažįsta, kad ginklavimas Vokietijos yra laužymas Potsdamo sutarties.

Ji sako, kad tokia amerikiečių politika suteiks Tarybų Sąjungai daug naudos.

Europoje žmonės dar vis atsimeinė vokiečius ir jų darbelius. Ginklavimas vokiečių, šako ji, suartins visus Tarybų Sąjungos kaimynus, taipgi nustatys prieš Ameriką daugelį francūzų ir kitų vakarinių vaistybių žmonių.

Montrealo tarybininkai kaimiška „trivoga“. Girdi, „jau tretieji metai, kai nutilo darbo, kovos; ryžto varpai, tarytum tai senajai kopolyčiai sugriuvus...“

„Gana merdėti — sukrukime!“ šaukia jie. „Į darbą broliai...“

Ir kaip nešaukti. Vos 600 lietuvių užsiregistravo. O vien dipukų Kanadoje yra apie 10,000.

Atrodo, kad niekas nenori terliotis tarybomis ir bendruomenėmis, kurios statomos ant pūvėsių.

Nedaug geresnė padėtis ir „aukštumose“.

VLIKas negali sugyventi su „diplomatų šefu“.

Krikščionys demokratiai varžosi už vietas komitetuose su tautininkais ir liaudininkais.

O tie ponai dar galvoja apie „sujungimą viso Pabalčio“ į vieną federaciją.

Tai vasaros sezonas jau eina prie pabaigos. Laikas pradėti galvoti apie rudeninį ir žiemos sezonus.

Reikia rengtis prie kultūrinio darbo.

Menininkai, pradėkit planuoti savo darbą. Visuomenė laukia jūsų pasirodymo.

J. V.

Amerikiečių jaunimo delegatai nuleidę Amerikos vėliavą prie tarybinių karių paminklo Berlyne atiduoda pagarbą tiems, kurie žuvo kovodami su naciais. Jaunimo festivalyje dalyvavo 2,000,000 jaunimo.

Ką Kiti Rašo

Komedijos, Bet Kol Kas Apmokamos

Jau esame rašę apie tūlą Fricą Mejerį, kurį Brazilijos smetonininkai skaito „Lietuvos atstovu“ Rio de Žaneire. Paskutiniu metu laiku ima ryškėti, jog Fricas ne visiems ir smetonininkams „prie širdies“. To hitlerinio vokiečio pusę daugiausia palaiko Ražainsko kamarilė, kuri, matomai, stengiasi nurungti „konsulą“ Polišeitį ir iš jo atimti doleriais išmokamas algas.

Prieš Fricą pradėjo šiauštis nekurie bėgliai ir, be abejo, Polišeitio grupės „veikėjai“.

S. Paulo „Žinios“ perspauzdino iš „Naujienu“ tūlo Vytauto rašinių, kur nurodoma, kad tas Fricas nėra joks lietuvis klaipeidietis, o vokiečių. Dėl Frico paskyrimo Lietuvos atstovu, „Naujienu“ korespondentas iš S. Paulo sako, kad jei pats Smetona, bėgdamas į JAV ir pravaziudamas pro Rio de Žaneirą, jį tokiu padarė, tai esą taipgi neteisėta, nes Smetona tuo metu „atostojais bėgęs nuo lietuvių taugavęs“ (suprask: galvatruktos). Girdi, tuometinis Lietuvos prezidentas buvęs Merkys, tad Smetona negalėjęs vokiečių Fricą paskirti „atstovu“, kai buvę tiek daug „laisvų“ ministrų ir konsulų, nežinančių kur bėgti, ir kur sustoti...

Tas pats Vytautas, pagaliau, reikalauja, kad jei jau iš tikrųjų Smetona Fricą paskyrė savo diplomatu, tai, esą, tegul jis spaudoje paskelbia paskyrimo akto fo-

tostatinę nuotrauką, nes kitaip buržuazinės Lietuvos lietuvių Fricą nebelaikysią savo atstovu.

Komedija tęsiasi. Ją vis tebevaidina mūsų tautos išsąslavytą nuspirtieji personažai, neturintieji nei teisės Lietuvos vardą minėti. Kada nors nutruks plaukė algos „atstovams“. Tuomet nebėbus prasmės nei komedijai lošti. Nebebus nei kam ją lošti. — Darbas, Urugvajus.

Vėl Sveturgimiai! Vyriausybės įsakymu, pra-

ėjusią savaitę buvo pradėti areštai sveturgimių nepiliečių, ligi šiol buvusiu laisvėje po bėlomis.

Iš viso pasiryžta iš naujo suareštuoti 39 nepiliečiai, paskirti deportavimui. Jie buvo suimti jau seniai ir paleisti po bėlomis, kurias uždėjo Civilinės Teisės Ginti Kongresas (Civil Rights Congress).

Šitų nepiliečių darbininkų veikėjų reikalas bus sprendžiamas aukščiausioje šalies teisme, — gal rudenį, gal žiemą. Kaip tąjį klausimą teismas išspręs, aišku, nieks nežino. Jeigu jis išspręs, kad nepiliečiai darbininkų juo veikėjai turi būti deportuoti, tuomet nežinia, kaip bus. Atsiminkime, jog tūli kraštai neturi padarę sutarties su mūsų vyriausybe dėl deportuojamųjų prisiėmimo.

Bet tai ne tiek dabar svarbu. Svarbu tai, kad šitie nepiliečiai buvo paleisti po bėlomis, kurių vyriausybė jau nebeprispažįsta. Pirmiau jų bėlos buvo geros, legalės, o dabar susyk pasidarę nelegaliomis.

Ir, štai, žmonės vėl areštuojami, kišami į kalėjimą, reikalaujant, kad už kiekvieną jų būtų užstatyta nauja bėla!

Keista tai, kad už tūlus suimtųjų — pav., Bittelmaną, Betty Ganett, — neseniai buvo užstatyta po \$20,000 bėlos, po kuriomis jie buvo paleisti. Dabar jie ir vėl suareštuoti!

Zmonių, dėl jų politinių įsitikinimų, persekiojimui, atrodo, nesimato nei galo, nei krašto.

Kur nueisime, šitaip eidami?! — Laisvė.

Bijo Savo šešėlio

Sen. McCarran bijo, jog Japonijai taikos planas „ko-

DAINA

Bronius Mackevičius

Pasakė jam, kad greit nuo kulku žus, Sprendimą patys budeliai parodė. O rytas buvo nuostabiai gražus, Madrido priemiesčius žydėjo sodai.

Bet mirti nebuvo kaliniui baisu Ir sodų žydynt niekad neišvysti. Prisiminė jis žygdarbius drąsius, Sunkioj kovoj praėjusią jaunystę.

Kaip vaikščiojo bedugnių pakraščiais, Kaip dėl Madrido kovėsi be baimės. Ir išdidžiai, kaip trisdešimt šešiais, Užtraukė seną proletarų dainą.

Ižiebuis viltį kalinių veiduos, Skambėjo ji niūriais tvirtovės rūmais Ir baigės žodžiais: „Patys išvaduos Save vaikai garbingosios komūnos.“

Nutruko šūviuos šios dainos gaida, Gal būt nespėjus pasakyt visko. Bet kaliniai, išgirdę ją tada, Ir nepartiniai tapo komunistais.

O šią dainą, nebaigusią skambėt, Kažkur toli širdim pagavo žmonės. Ir vedė ji streikuotojus laimėt Biskajoje ir uoste Barselonos.

ŠYPSENOS

Ir Jis Toks Pat

Mokytojas: — Jonuk, kur yra Brazilija?

Jonukas: — Kaip manot, kur ji yra?

Mokytojas: — Aš nematau, aš žinau.

Jonukas: — Aš irgi nematau, kad aš žinau.

Reiškia, Nepatiko

Žmona, kuri nuolatos priekabiavo prie vyro, sykį gimtadienio proga nupirko jam du kaklaraiščius. Vyras, suradęs ant kamodės, vieną užsirišo eidamas pusryčių.

„Reiškia, kitas nepatiko,“ užsipuolė žmona, pastebėjusi vyrą su nauju kaklaraiščiu.

Ji Nelauktų

Mergaitės vaikinai turėjo išvykti į užsienį su savo daliniu, bet jis norėjo pirma to apsisvešti.

„Kaip tu manai, tetule, ar aš užtekinai suaugusi žinoti, ar man vestis dabar, ar palaukti?“ paklausė ji savo senmergės tetos.

„Jeigu aš galėčiau pradėti gyvenimą iš pradžių,“ tarė tetulė, „tai tikriausiai apsišveščiau pirma, negu aš sulaukčiau tokio amžiaus, kada žmogus gali spręsti, vestis, ar ne.“

munistams pasitarus“. Tas planas yra stambaus Wall St. šulo John F. Dulleso. Kaip jis gali būti komunistams naudingas?

Atrodo, kad reakcininkai ir savo šešėlio ima bijoti.

Britų vyriausybė norėjo, kad taikos su Japonija svarstyme dalyvautų ir Kinijos Liaudies Respublika. Washingtono norėta priimti Čiang Kai-šeką. Pagalios padarytas kompromisas — nei vieny neįsileisti.

McCarran tačiau bijo, kad Japonijos ekonominiai reikalai vers ją prie gerų santykių su Kinija. Tuomet Kinija pasiimsianti Formosą.

Teisybė, Japonijai užsidarymas nuo Kinijos neįmanomas. Kinija jai reikalinga ne vien kaip didelė rinkla, bet ir kaip žaliavos šaltinis.

Jei tas kenksminga Wall St. pagamintai taikai su Japonija, tokių pavojų rasis ir daugiau.

Pavyzdžiui, Italija negali užsidarinti nuo prekiaavimo su liaudies respublikomis ir TSRS.

Vakarų Vokietija negali užsidarinti nuo Rytinės Vokietijos.

Jei sen. McCarran baimė turi pagrindo, tai Washingtono politika iš viso neturėtų gerų prospektų. — V. Andrušis.

Dvi Baisios Naktys

Rašo Alice Jonikienė

(Tąsa)

Policija visą laiką stovėjo ir nei piršto nepajudino, kad sustabdžius plytų mėtyimą. Apie ketvirtą valandą gauja išsiskirstė.

Pirmadienio ryte, po užtikrinimo nuovados kapitono Mullen, kad tas "nebeatsikartos", susijūgome langus.

Su mumis sekama naktį praleisti pasisūlė episkopai kunigas Father Parker ir metodistų bažnyčios (19th ir Halsted st.) kunigas Rev. Paul Caton. Mat jie nujautė, kad gali ir vėl atsikartoti tas, kas įvyko sekmdienio naktį.

Pirmadienio vakare pradendant temti išgirdome ugniagesių sireną. Už kelių sekundžių prie pat mūsų namo sustojė ugniagesių vežimas. Išgirdus sireną bėgau prie lango žiūrėti, kur kas dega. Pamačius ugniagesius, pamaniau, gal jau mūsų namas dega, gal kas įmetė liepsnjančios medžiagos į viršutinius kambarius. Mes, kaip jau pirmiau minėta, gyvename sklepe. Užbėgus viršun nieko panašaus neradau.

Pasirodė, kad jokio gaisro tame bloke nei visoj apylinkėj nebuvo. Spėjama, kad kas nors davė falšų signalą, kad tuo sutraukus daugiau žmonių, o gal ir tam tikrai organizuotai grupei davus signalą vienu laiku suplaukti į tą vietą. Ugniagesiai prasišalino ir pasiliko tik minia, kuri vėl pradėjo savo chuliganišką darbą.

Tą vakarą, būtent liepos 2 d., atsikartojo tas, kas įvyko sekmdienio naktį, tik ant didesnės skalės. Pačiame įkarštyje minia buvo padaugėjus iki arti tūkstančio. Langų daužymas vėl tęsėsi iki veik ketvirtos valandos ryto. Ant rytojaus kambaryje radome plytų, akmenų, firecrakerių ir keletą sudaužytų gelių vazonų. Vieni mūsų sudėti langai išbyrėję ir priedu dar keletas pirmiau išlikusių.

Kada priekyje ėjo langų daužymas, užpakalyje irgi girdėjosi panašūs šauksmai ir mėtyta akmenimis. Kadangi arti namų yra garažas, užpakaliniai langai liko čielė. Bet kada pikti puolimai ėjo iš abiejų pusių ir bent keletą kartų, manėme, kad gauja prasiverš pro policiją ir tiesiai į butą, abejas duris užsibarikadavome sunkesniais rakandais.

Antradienį nusprendėme eiti langų nedėti. Laukėme kas bus toliau. Ar ir vėl rinksis chuliganai ir bombarduos mūsų namą.

Tą dieną virš 20 unijų vadų nuėjo pas miesto majorą ir policijos komisjonierių ir griežtai pareikalavo geres-

nės apsaugos mums. Daugelis ir šiaip piliečių per visą dieną šaukė komisjonierių ir protestavo prieš tokį policijos nesuvaldymą chuliganų. Unijų delegacija taipgi kreipėsi ir į majoro Rasių Santykių Komitetą (Committee on Human Relations) ir ragino imtis veiklos prieš puolikus. Tas matomai paveikė ir bent keletą kartų tą dieną gavome pranešimą, kad jau tą naktį neįvyks panašūs dalykai. Dar prieš vakarą policija sustabdė automobilių važinėjimą tame bloke ir vakare visus neįvykusių čia išvaikė. Ir jau antradienio vakare viskas buvo tyku. Tik tiek, kad kas tai pavakary paskambino ir Jonikas atsakęs telefoną gavo sekama grasinimą: "Tu... Mes tau duodame vieną savaitę gyvenimą". Prie to, kad daugiau mus įbauginus, kas tai pradėjo sekama špota: per apie dvi valandas kas dešimts ar penkiolika minučių paskambino telefoną, bet mums atsiliepus niekas iš kito galo neatsiliepė.

Tai taip teko pergyventi liepos 1-2 dienas. Bet ir toliau dar įvyko nemalonumų.

Liepos 4-tą, Nepriklausomybės Dienoj, iškėlėme amerikonišką vėliavą. Už dviejų valandų koks tai niekšas prišoko ir nuplėšė. Vienas mūsų rendaninkų įnamis spėjo tai per langą pamatyti ir išbėgęs su pagalba vieno kaimyno atėmė vėliavą.

Nuo tos dienos betgi viskas aprimo, tik pulkas policijos pasiliko ir dar iki šių dienų kasdieną mūsų butas saugojamas policijos iš abiejų pusių. Langus antru kartu susidėjome tik už dviejų savaitų laiko.

Su kaimynais, kad ir ne visais, jau ir vėl kalbamės. Nekurie užtikrina, kad nei vienas iš kaimynų nemėtė į mūsų langus ir net apgailėtauja, kad tas viskas įvyko. Mes irgi manome, kad langus išdaužė atvykę iš kitur, veikiausiai suorganizuoti Čikagoje veikiančio White Circle League. Kaimynai, kurie matė langų daužymą tvirtina, kad akmenis ir plytas mėtė jauni vaikėzai. Nekurie buvę gerokai prisikaušė. Aišku, jog sveiku protu tokiu chuliganišku darbu žmogus neužsiims.

Žmonės dabar visai kalba. Nekurie spėja, kad prie to visko prisidėjo dipukai. Tiesa, mūsų bloke gyvena jų nemažai. Bet iš mūsų patyrimo ir jų atsinešimo negalėčiau manyti, kad iš jų bent vienas būtų prie to įvykio turėjęs ką bendro. Bet kas žino?

Vieną man gerai žinoma iš vieno nuotikio dipuka tai

mačiau antro pusėj gatvės, kada išėjau liepos 4-tą, kada niekšas nutraukė vėliavą. Jo veidas man žinomas dėlto, nes "susipažinau" kada ant kampo Halsted ir 35-tos rinkau parašus ant Stockholmo Taikos Peticijos. Prisimenu kai jis bandė angliškai (nėmokėdamas kalbos) man sakyti, kad tai "komunistinis darbas". Stovėjo šalia manęs keletą minučių ir kaip gaidukas tūpčiodamas vis tarp kito kartojo "Communist". Aš nesileidau į pokalbį, žinodama, kad lietuvis, nesimėčiau kalbėti lietuviškai. Žinojau, kad pradėjus kalbėti lietuviškai kils karšti ginčai ir trukdys mano tikslui: surinkti kuodaugiausiai parašų.

Dipukas nuėjo ir apibėgęs bloką ar daugiau vėl grįžo. Matomai ieškojo policisto, kad mane sudraustų ir neleistų rinkti parašų. Už kiek laiko vėl atėjo ir sustojęs pradėjo kalbėti kažin iš kur atsiradusią moterišką lietuviškai. Jei teisingai atsimenu jo žodžius, jis jai sakė: "Vot,

komunistė renka parašus". Bet pamatęs, kad nieko nepašaukė, pagaliau su moteria nuėjo.

"Iš to, kad jis net keletą kartų matėsi mūsų bloke laike užpuolimo ant mūsų buto, reikia spėti, kad dipukai (nekurie) turėjo ką tokio bendro tiesioginiai ar netiesioginiai, arba bent džiaugėsi matydami ar žinodami, kad mūsų buto langai tapo išdaužyti. Ypačiai esu linkus manyti, kad nevise dipukai trokšta mūsų kraujo, nors nekurie perspėja saugotis, nes sekamas žingsnis busias "kidnapinimas". Bent keli dipukai jau išreiškė mums simpatiją ir pasibaurėjomą tokiu elgesiu.

Nei šis įvykis, nei dipukų pikti ir grasinanti laiška, kokių esu gavus jau seniai, neatsieks tikslo, būtent, įvairyti baimės, kad liaučiaus veikti už taiką, veikti pažangiajame lietuvių judėjime. Kaip tik atbulai, tas viskas dar sutvirtino mano valią daugiau darbuotis.

Laiškas iš Europos

Coca-Cola Karalija...

PARYŽIUS. — Jim Farley, buvęs vyriausias paštininkas, buvęs vyriausias demokratų politikierius, Coca-Cola karalijos galva, buvo atsidingęs čia. Jis prieš tai inspektavo savo karaliją Kopenhagoje, Stockholme, Bazelyje, Frankfurte, Romoje, Londone, Neapolyje, Kelne, Amsterdame. Spaudos atstovams jis pareiškė, kad "demokratija žengia pirmyn", kas reiškia, Coca-Cola gerai patsidavinėja...

Taip, tai ne perdėjimas. Farley šventai tiki (ar bent sakosi tikis), kad tarp "varkietiškos demokratijos" ir Coca-Cola yra tam tikras magiškas ryšis. Galite sakyti, sako jis spaudos atstovams, kad "mūsų gėrimas yra laisvojo pasaulio simbolis..."

Jis buvo paklaustas, kaip tai simbolis ir kokių būdu Coca-Cola padeda kenčiančioms atsilikusioms biendoms tautoms? Čia ponas Farley tikrai įsikarščia. Įsivaizduokit, jis sakė, "sausą Egipto dykumą ir bėdą miestelį jame. Žmonės vaikščioja ištroškę, nuogi, susirūpinę, su nupuolusiais ūpais. Ir štai mes atidarome Coca-Cola punktą, — ir leduotas šaltas, gavinantis gėrimas linksmina visus... Galima sakyti, kad mes vieni vykdome prezidento Trumano ketvirtąjį punktą..."

Farley omenyje tie žmonės atsilikusiose šalyse yra ištroškę, apie išalkimą jis, žinoma, neminėjo. Bet kuomet vienas korespondentas pareiškė, kad gal sveikiau būtų Egipto vaikučiams ger-

ti sveiką pasterizuotą pienu, ponas Farley trumpai atkirta, kad jis nenori atsakyti į "pro-komunistinę propagandą".

Farley buvo patenkintas iš kelių atžvilgių. Ne vien Coca-Cola gerai patsidavinėja, bet jo senas draugas Franco priklaustas pagaliau atvirai prie Washingtono krūtinės. Per kelis metus aš, sakė Farley, bandžiau įtikinti mūsų valdžią, kad jau laikas padaryti Franco mūsų sąjungininku. Bet geriau vėliau negu niekad...

Tas Pats Aliarmas

Berlyne (tarybiname sektoriuje) dabar yra susirinę apie du milijonai jaunuolių iš visų pasaulio kampų. Jie atvyko iš Korėjos ir Indonezijos, iš Kanados ir Australijos, iš Pietų Afrikos ir Arabijos, bet daugiausia iš pačios Vokietijos ir kitų Europos šalių. Lenkų laivas "Batory" atvežė tūkstančius ir tūkstančius iš Francijos, Belgijos, Britanijos. Italai pasiekė Berlyną kitu keliu.

Berlynas niekad nematė tokio sąskrydžio, niekad nematė tokių demonstracijų. Tas sąskrydis yra pasaulinis jaunimo ir studentų taikos festivalis. Buvusioje nacizmo sostinėje, kur seniau maršavo Hitlerio jaunimas ir smogikai, dabar suvyksta visų šalių ir rasių jaunuoliai. Kaip čia senai į Vokietiją traukdamo traukiniai iš visos Europos kraštų, traukiniai su užkaltomis lentomis ant langų, traukiniai, kurie veždavo aukas į koncentracijos stovyklas. Ir dabar į tą patį Berlyną atvyksta francūzai ir i-

talai, negrai ir indasai, izraeliečiai ir persai, ir visi suvyksta kaip broliai, ir visus priima draugiškasis demokratinis Berlynas, Demokratinės Vokietijos Respublikos sostinė.

Atrodo, kas galėtų pykti dėl šios puikios pakaitos, apart pačių fašistų ir nacių?

Bet ne, Amerikos propagandos aparatas Vokietijoje jau kelintas mėnuo kaip muša būbnus prieš tą sąskrydį. Ir jankių klapčiukas vakarinio Berlyno kormistras Reuteris (socialdemokratas) vėl muša aliarmą: girdi, jaunuoliai padarys invaziją į Vakarinį Berlyną.

Tas senas aliarmas, betgi, nieko neapgaudinėja. Praeitą vasarą įvyko tas pats: Berlyne įvyko taikingas jaunimo sąskrydis, bet Reuterio policija ir okupacinės vakarinių sektorių jėgos manevravo, statė barikadas ir rengėsi sulaukyti "riauses". Kokia riaušė? Ogi riaušės, kurios gimė jų pačių vaizduotėje.

Ir tas aliarmas provokaciniais sumetimais keliamas ir dabar.

Iki Paskutinio Taško

Paskutiniuose savo pareiškimuose Tito apkaltino Tarybų Sąjungą "genicide" (tautų žudyme), imperialistiniame rasiзме, viskame, — kuone nacizme. Su tais pareiškimais Tito atsistojęs greta pačių aršiausių Tarybų Sąjungos priešų: pro-nacinių Rytų Europos emigrantų. Ką Tito pasakė, yra lygiai tas, ką galima rasti visokiuose lenkų, čekų, lietuvių, ukrainiečių ir kitų pabėgėlių šlamštuose, įskaitant tuos leidinius, kuriuos spausdina Vokietijoje pabėgėliai iš pačios Jugoslavijos.

Jau seniai buvo sakyta, kad Tito atsistojęs tvirtai abiejomis kojomis anti-tarybinėje imperialistinėje stovykloje. Bet dabar jau aišku ir aklam, kad jis atsistojęs pačiame juodžiausiam ir purvniausiam to stovyklos kampe. Tito kalba identiška kaip lenkų fašistiniai andersininkai, kaip pačių jugoslavų pavelinčiai ustašiai, kaip ukrainiečių išdaviški naciniai separatistai, kaip pabaltiečiai pro-naciaci, kurie tarnavo Hitlerio legionuose. Iki paskutinio taško titistai dabar sutapo su tuo elementu.

Kas priverčia Tito taip siausti prieš TSRS? Nėra abejonės, kad tuomi jis ir jo klika bando "atbalansuoti" vis didėjantį nepasitenkinimą šalyje. Jugoslavijoje yra išaugusi pagrindinė Kompartija. Vėlyvais vakarais šimtai tūkstančių jugoslavų darbininkų ir valstiečių slaptai klausosi programų iš TSRS, Bulgarijos ir pačios Jugoslavijos nelegalių liaudiesiškių radijo stočių. Fabrikuose organizuojasi anti-titistinės celės. Žmonės pradeda atsi-

Išpūdžiai iš Italijos

P. PAVLENKO

(Tęsa)

Kai vyna išgėrėme, batsiuovys paselėjo cheminį pieštuką ir paprašė išrašyti kėdžių atramose savo pavardes.

— Kad mano vaikai ir vaikų vaikai žinotų, kas aplankė mūsų namus. Kai pamatysite Staliną, papasakokite, ką matė. Negalima, dievaž, negalima daugiau kentėti. Suspraskite mane savo širdim.

... Iš siaurų labirintų praeivis visai netikėtai išeina nedidelę aikštę su puikiais Farneze rūmais. Šis pastatas įsimena visiems keliautojams. Deja, jis jau nebeprisklause Italijai. Jį nupirko Prancūzijos užsienio reikalų ministerija savo atstovybei. Iš siauros gatvikės patenka tiesiai į kvapsningą rėksmingos Kampo di Fiori (Gėlių lankos) daržovių rinkos spūstį. Ryškiai geltoni, tartum lakuota oda aptraukti pipirai, dideli raudoni pamišorai, briuseliniai kopūstai, kalafijorai, batatai, česnakai, gėlėmis pakrauti asilukai. Ankštoje erdvėje siautėja pavytusių krapų ir svogūnų, supuvusių šaknelių ir sudžiūvusių gėlių kvapai ir pavėria tą erdvę aklu, nevėdinamu rūsiu, nors aikštelė ir nėra labai gili akmeninė bedangio dėžė. Aplink aikštę — grietės ir truputį net nuobodokos architektūros namai, o jos viduryje kopūstų kalnais, pultinėmis, tuščiomis dėžėmis, maišais apverstas Džordano Bruno paminklas.

Man pasakė, kad paminkle yra išrašyta "Čia buvo lauzas".

Juodo akmens vienuolis, liūdnai besiklausęs daržovių pardavėjų klegesio, daro didžiulį išpūdį. Aplink lauzą, tapusį istoriniu daugeliui Vakarų tautų, kunkuliuojęs gyvenimas labai natūraliai supa tą egzekucijos vietą. Ryškiai išdažytomis lūpomis, madingomis šukuosenomis, basnirčia įsipyvusios į šlepetes daržovių pardavėjos, pusplikiai vaikai, daržovių atmatose besikapstą žvirbliai, rinkos kampuose prisišliejusios mažučių, sargybos, budelių pavidalo kavinių ir smuklių klegesys ir ūžimas, — visa tai nepaprastai koloritinga ir atitinka dvasią tos Romos, kuri iš tikrųjų egzistuoja, nors ir nepripažinta meno. Prancūzijos atstovybė Far-

gauti iš apkvaišimo ir susiprantą, kad Tito klika juos išpardavė kapitalistiniam imperialismui.

Štai kodėl tas desperatiškasis nervavimasis, štai kodėl tas įsiutimo ir baimės pilnas Tito rikšmas. Jis bijo ne tiek Tarybų Sąjungos, kiek savo žmonių.

A. Miskūnas

neze rūmuose kvėpuoja netik Kampo di Fiori rinkos supuvusių daržovių kvapais. Ją pasiekia ir tikrojo Romos gyvenimo garsai.

I prancūzus Romoje žiūri ma abejingai, lyg jie būtų ar nebūtų. Bet kuriame užsienietyje italas visų pirma matomas amerikietį, ir tos aplinkybės jokių būdu negalima laikyti naudinga, ypač neamerikiečiui. Rizika išgirsti visai atvirą kalbą tokia didelė, jog Amerikos kariškiai vengia pėsti vaikštinėti gatvėmis.

Retas Romos vaikėzas susilaiko nuo pagundos švilptelėjimu palydėti amerikini kariautoją.

Apsičiupinėjęs savo kišenes, patiriu, jog nebeturiu papirosų.

— Leiskite pasiūlyti jums "Maršalo planą" — maloniai ir, matyt, be jokios ironijos tarė man mano pokalbininkas italas. — Prašau! — ir ištiesė man amerikinių cigarečių "Cesterfild" pakelį.

Bare galite išgirsti:

— Pora "Maršalo plano!" — ir pamatysite, kaip barmanas, neperklaudamas ir nesistebėdamas, paduoda du bokalus koka-kolos. Italija, gyvenanti netoli Bulgarijos, išauginančios puikiausią tabaką, rūkė amerikines cigaretes; būdama kaimynystėje su Vokietija ir Lenkija, degina amerikini anglį; puikios elektrinės pramonės šalis naudoja žokeaninės gamybos lemputėmis ir valgo brangius amerikinius miltus, amerikinius vaisių ir mėsos konservus, žiūri kvailiausių amerikinių filmų ir, dažnai grojant, šoka mėšlungiškus užokeaninius šokius, nors pati visame pasaulyje garsėja savo dainomis ir šokiais.

Senosios Romos kvartaluose, prie Tibro, yra neapsakomo žavumo gatvių. Jos per siauros autobusams ir tramvajams. Retai tepravažiuoja motociklas arba, siekdamas abu šaligatvius, prašliauzia taksi, prabilda vyno ar žalumynų prikrautas vežimas.

Šiose gatvėse, toli nuo didžiųjų magazinų, nuo kino teatrų ir kazino gyvena Roma išimylėję žmonės. Čia Roma išsilaikė tokia, kokią ją galėjo matyti Gogolis ir Gecenas. Čia gausu fontanų prismaigstytų aikščių, kurios ne didesnės už bet kurį pusėtiną Arbato kiemą; tų aikščių kertėse mažutės "tratorijos", kuriose skaniai ir palyginti nebrangiai maitina, kur lankytojai choru pritari keliaujantiems muzikantams, kur nėra triukšmingų džazų ir niekas netrukdo karštai ginčytis apie gyvenimą.

Vienoje tokių valgyklų, bevalgant pietus, kuriuos suda-

rė Romos nacionaliniai patiekalai ir vynas, užsimezgė kalba apie meną. Mūsų pokalbininkas buvo dailininkas, ir neblogas dailininkas. Šis tamsia veidais, guvių, gudrių, vien tik neapykanta ar entuziazmu spindinčių akių, sąmoningas, temperamentingas cicilietis galvojo taip, kaip galvojame mes, tarybiniai žmonės. Dabartinė padėtis Italijoje jį erzino. Apie de Gasperi vyriausybę jis ir kalbėti negalėjo, o tik kratė kumštį, įnirtingai surėmęs žiaunas.

Šis dailininkas buvo keliauves užsieniuose ir visai neseniai lankėsi Maskvoje.

Jis mylėjo Romą kaip meninį istorijos kūrinį. Jis gyvenė senosios Romos kvartaluose, kurių kiekvienas skers gatvis daug kartų yra atžymėtas miesto arba šalies metražiuose, monografijose, fotografuotais albumams.

Vaišindamas mus labai skaniais Romos liaudies patiekalų ir romiško vyno pietumis, jis pasakojo apie dailę ir apie dabartinę Italijos gyvenimą.

— Roma smarkiai nusmuko, — kalbėjo jis, garsiai šūkalodamas kiekvienu atveju, kai norėjo pabrėžti neapykantą ar meilės jausmą, — bet būtų neteisinga teigti, kad Roma priklauso Vatikanui. Ne! Gal, atvirkščiai. Aš nekaltu apie tą grandiozinį mitingą Džiovani aikštėje, kai kartu su jumis klausėmės Fadiejovo kalbos. Atsimenu, kas buvo! Aš norėjau apmesti jums keletą etiudų iš antrojo Risordžimento epochos; taip mes vadiname kovas už mūsų laisvę ir nepriklausomybę 1943-1945 metais.

— Klausykite! 1943 metų rugsėjo 8 dieną hitlerininkai okupuoja Romą. O lapkričio mėnesį mes jau kovėmės aplink Romą, ir visame Laciume, Kastelyje, Romanyje, Arracyje, Albanyje, Fraskatyje, — be kita ko, šis vynas iš ten, ar ne puikus? — susidarė mažos partizanų grupės. Jūs pažįstate tas vietas? Tai mūšikės apylinkės, mūsų senovė, iš ten valstiečiai kasdien atveža į rinką vyno ir sūrio, tai vasarnamiai, ar ne? — ir išvaizduokite, jos staiga sukilo.

Aš pats netikėjau. Tai ne Milanai, ne Turinas, ne Bolonija, tai tik priemiesčiai. Bet faktas. Jie pradėjo. Jais pasekė Umbrija. Ten buvo stiprios kairiosios partijos. Umbrija sukilo visa.

Kai 1944 metų sausio pabaigoje sąjungininkai su vargu išsilaipino Ancyje, visa vidurinė Italija jau buvo rikiuotėje. Patriotai atgavo dvasią — pergale netoli! — Visi Castello Romano būriai, o jie buvo šalia sąjungininkų išsilaipinimo zonos, pamiršo atsargumą. Visi galvojo tik apie tai, kaip rytojais dieną baigti su Keselingu ir Musoliniu. Iš Sicili-

jos, iš Kalabrijos ir iš Neapolio žmonės tūkstančiais skubėjo į šiaurę.

Žinoma, aš nesakau, kad Roma iš karto ir visa ištaisai būtų supratusi, kas yra naciai. Deja, to pasakyti negaliu. Met miesčionis — iš prigimties dėsėjas. Ir vis dėlto, tik jūs klausykite, vis dėlto keturiasdešimt ketvirtų kovo mėnesį Roma gauna tokią pamoką, kurios jau nebegali pamiršti ir iki šios dienos.

Kovo 23-ją Romos centre via Razella su orkestru eina kolona esesininkų. Ir ūmai — sprogo! Supratote? Velnias žino, kas ir kur sprogo. Daugiau kaip trisdešimt vokiečių krito negyvi. Taip! Klausykite, klausykite! ... Ką daro vokiečiai? Tyrinėja? Apsupa kvartala? Ne, Ne! ... Niekto panašaus. Jie išvelka iš butų visus to kvartalo gyventojus ir šauda juos, net nesiteiraudami jų pavardžių, amžiaus ir profesijos.

Jie sušaudė kelis šimtus žmonių, kurių didelė dalis (patys arba jų giminės) rėmė Musolinį ir vokiečius, o trečdalis, klausykite, — trečdalis buvo artimi Vatikanui. Tą dieną jie nužudė dešimt krūtim maitinamų kūdikių ir apie trisdešimt mokinių.

Roma buvo apstulbinta. Čia jau kas-ne-kas buvo girdėta apie Osvencimą. Tikėjo ir abejojo. Vieni teigė, jog taip gali būti, kiti neigė. Vis dėlto, po velnių, vokiečiai — žmonės netamsuoliai, kaipgi čia dabar?

Ir hitlerininkai, kad išsklaidytų bet kokius abejojimus, pasirodė, kas jie tokie. Kovo 23-ją sprogo bomba, o 24-ją naciai įsakė išvesti iš dviejų Romos kalėjimų, Taso gatvėje ir "Redžina Čeli", politinius kalinius, iš viso daugiau kaip tris šimtus, ir

sušaudė juos miesto apylinkėse, Ardeantino urvuose. Vėliau paaiškėjo, kad niekas iš sušaudytųjų neturėjo jokio ryšio su via Razella įvykusių sprogingimu.

Tuomet jau ir najviausieji suprato, kad nacizmas ir fašizmas — agonizuojantieji režimai, nes tik neišvengiamumo žlugimo baime galima buvo išaiškinti tokį patologišką žiaurumą.

Italija pasidarė iš gautosios pamokos tinkamą išvadą. Kovą už savo išsivadavimą pradėjo neatidėliodama. Ir kokių žmonių ūmai atsirado mūsų visuomeniniame horizonte! Kokie charakteriai nusipelnė šlovę! Visi paprastai ironizuoja iš Italijos armijos. Deja, toje ironijoje buvo daug tiesos. Bet štai sukilo liaudis — ir dar kaip sukilo, kaip pradėjo kautis!

Romoje žuvo Vincenco Džentile — apie jį ir dabar pasakojamos legendos, Florencijoje — viso miesto mylimas Bruno Frantulači, Turine jūs išgirsite apie nacionalinį Italijos herojų Dante di Nani. Kokie tai skaisčios dvasios žmonės, kokie šviešūs jų charakteriai! Jie parodė, kad Italija nesumulkėjo, nenuskurdo talentų, valingumo ir ryžtingumo.

Vienas Peroti, partizanų generolas, ne silpnėnis už kokį nors Mucijų Scevolą. Apie jį reiktų parašyti mokyklų chrestomatijose, kad vaikai mokytųsi gyventi ir kautis taip, kaip Peroti. Italija daug pasimokė. Mūsų liaudis ne tik nekariaus prieš jus, bet, jei reikės, kausis petis į petį su jumis.

Prieš mano akis atsiskleidė nauja Roma, neaprašyta turistiniuose vadovuose.

(Bus daugiau)

Isigykite ir Skaitkite Šias Knygas:

MOTINA. Parašė Maksimás Gorkis. Viena iš įdomiausių apysakų. 500 puslapių. Kietais viršais. Kaina \$1.50.

POVILAS JURKA. Parašė R. Mizara. Apysaka iš Amerikos žmonių bei Amerikoj gyvenančių lietuvių gyvenimo. 318 puslapių. Kaina \$1.00.

SENO VINCO RAŠTAI. Telpa 10 apysakų iš Amerikos žmonių gyvenimo. 450 puslapių. Kietais viršais. Kaina \$1.50.

K. MARKSO TEORIJSOS SISTEMA. Parašė L. B. Boudin'as. Moksliskai išdėsto kapitalistinę santvarką ir kodėl ji turės užleisti vietą darbininkų tvarkai. 336 puslapių. Kietais viršais. Kaina \$1.00.

GAMTA IR ŽMONĖS. Parašė M. Ilinas. Labai aiškiai išdėsto gamtą ir kaip žmonės ją pasikinkė savo naudai. 320 puslapių. Kaina \$1.00.

TARYBŲ GALYBĖ. Parašė Kanterburio dekanas Dr. H. Johnson. Knyga parašyta karo laiku apie tarybinę tvarką. 224 puslapių. Kaina 75 centai.

ZMOGUS IR MAŠINA. Sutaisė Jonas Kaškantis. Knyga gausiai iliustruota, suteikia davinį apie technikos išvystymą ir to reikšmę žmonijai. Kaina \$1.00.

POPIEZIAI IR LIETUVIŲ TAUTA. Parašė prof. Povilas Pakarklis. Knygoje išdėstoma: Popiežių vaidmuo; jų žygiai; lietuvių kova prieš kryžiuočius. Knyga turi 255 puslapius. Kaina \$1.50.

LLD Kanados Veikiantis Komitetas
P. O. Sta. C., Box 1007, Toronto 3, Ont.

Montrealo Žinios

Buvo Upės ir Ežerai, Kur Dabar Montrealas

Montrealo archivistų ir istorikų surinktais daviniais nustatyta, kad kur dabar išaugęs Montrealo didmiestis, tai savų laikų yra buvę du dideli ežerai, visas tinklas upių, upelių, eibės įvairių srovių.

Paminėtina tai, kad senesnių laikų upė, buvusi pavadinata "Little St. Peter's River". Ji prasidėjo apie 20 mylių atstume, maždaug apie tą vietą, kur dabar yra Beaver ežeras, tekėdavo vakarų-pietų link, kur dabar yra Lachine'ės Rôckfield stotis ir paskiau vėl atgal į Notre Dame de Grace (kur vėliau buvo paversta į kanalizacijos ryną); įtekėdavo į St. Henry, sriuvendavo, kur dabar randasi St. Patrick gatvė, skersai Atwater avenue ir įtekėdavo į St. Lawrence upę, netoli minyškų salos. Taip tekėdama upė sudarė seklių ežerą, kur dabar randasi St. Henry C.N.R. geležinkelio tinklas ir buvo vadinamas Lac aux Loutres.

Geležinkelio kompanija, pildama pylimą tiesimui bėgių, prarado vieną garvežį, kuris numarmėjo į permirusią ir šlapia žemę.

Lachine'ės kanalas buvo

sumanytas kasti 1670 m., darbas buvo pradėtas tik 1689 m., bet vėliau buvo sustaigytas. Tikras pirmas kanalas buvo pradėtas kasti 1802 m. ir antras, į McGill gatvę, 1821 m. Pravedus tikrąjį Lachine'ės kanalą darbą ir seniems vandens keliams nudžiūvus, kartu su tuo pasidarė sausžemis, kur dabar yra Chaboillez Square ir Youville Square — "Income" taksų mokėjimo vieta.

Prieš-Girtuokliniai Vaistai

Vaistai vadinami "Antabuse", kurie atrasti tik trys metai atgal, pasirodo labai naudingi kovai su girtuoklyste. Tokią išvadą padarė "Allan Memorial Institute of Psychiatry of Royal Victoria Hospital". Vestas bandymas parodė, institutas sako, kad per du metus apie 75 procentai klientų, kurie lankė kliniką, pusėtinai pasitaisė ir sumažino alkoholio naudojimą, o apie 25 procentai visiškai nuostoję naudoti.

"Antabuse" yra vaistas. Paėmus jį vieną, visiškai neveikia. Bet paimtas, kad ir su mažu kiekiu alkoholio, sukelia smarkų nemalonumą. Žmonės, kurie ima "antabuse" kiekvieną dieną, gali lengviau laikytis nuo alko-

holio, kadangi žino, kad paėmus nors ir mažiausį gurkšnelį gėrimo, iš tikrųjų, nesijaus linksmai.

Bežaisdamas Nušovė

Outremont priemiesčio policininkas Bertrand Bergeron, 23 m. amžiaus, kuris tik pereiną žiemą įstojo į policijos jėgas, rugpiūčio 2 d. nušovė moterį, Anną Czechowską, 21 m. amžiaus, septynių mėnesių kūdikio motiną.

Nušovęs moterį (ji buvo palikusi savo vyrą apie dvi savaites atgal), su kuria jis išgyveno vieną savaitę išnuotam kambaryje ant Bourbonniere St., pats iššaukė policiją ir prisipažino ją nušovęs. Sakosi, kad nušovęs netikėtai. Žaidęs su revolveriu, manydamas, kad jis be šovinių, o pasirodė būta vieno šovinio, kuris pataikė moteriai tiesiog į širdį, mirtinai ją užmušdamas.

Sekandią dieną "coroner's" džiūrė policininką pripažino kriminališkai atsakomingu už moters mirtį. Kada bus teismas, dar nepranešta.

382 Vairuotojai Teisme

Pereiną savaitę, rugpiūčio 2 d., rekordiniam teisme asistuoja kaip kaltinamieji 382 automobilių bei sunkvežimių vairuotojai, už sulaužymą važiuoties taisyklių. 63 buvo kaltinami už greitą važiavimą. Tai aukščiausius skaičius pakliuvusių bėdon už tos rūšies prasizengimus per vieną dieną.

Teismo pareigūnai pareiškė, kad toks aukštas skaičius važiuoties taisyklių laužytojų yra todėl, kad policija nuoširdžiai veda kovą prieš neatsargų važiavimą.

Baigiamas Vandens Tiekimo Planas

Miesto siekis praplėtimui vandens tiekimo sistemos iki to laipsnio, kad galėtų paruošti 300 milijonų galonų per dieną, veik artinasi prie realizavimo.

Planas, kurio dalis jau buvo pradėta keli metai atgal, apima \$3,700,000 vertės pravedimą vandens įlaidų iš St. Lawrence upės ties Ville Lalle ir pratęsimą milžiniškų keturių pėdų vandens tiekimo rynų iš žemesnių Verduno pumpavimo stočių į visas miesto dalis. Su tuo, bent dalinai, manoma prašalinti vandens trūkumus.

Svečiai iš Amerikos

Neseniai čia buvo atvažia-

vę iš Jungtinių Valstijų Jonas Tumas su žmona Soffie. Jų kelionės tikslas buvo pastatyti paminklą ant Jono tėvo kapo, kuris pereitą žiemą čia mirė.

Šią vasarą lankėsi daug svečių pas įvairius lietuvius, iš Jungtinių Valstijų, bei iš kitų Kanados miestų. Taipgi daug buvo ir išvažiavimų. Ir tik dėl to, kad svečiavimosi buvo labai daug ir visus neįmanoma suminėti, tad prisieina pasitenkinti tik paminėjus nepaprastus įvykius, kaip vieną viršų minėtą, ir antrą; kad buvęs montrealietis Petras Jurkštas buvo atvažiavęs į pusbrolio Prano Bačiulio laidotuves.

Serga

Juozas Vekteris dirbdamas savo farmoj buvo sunkiai susižeidęs. Gydėsi namie, dabar jau baigia pasveikti.

Taipgi, tik ką sužinojau, kad sunkiai yra susirgęs Alfonsas Naginionis, senas montrealietis, namų statytojas. Gaila, kad nepavyko patirti kokia liga serga.

**Palaikykite Tuos Bizniešus.
Kurie Skelbiai
LIAUDIES BALSĄ**

Unijistai Rengiasi Savo Suvažiavimams

TORONTO. — Rugsėjo mėnesį įvyks trys unijų suvažiavimai Kanadoje. Tai bus Kanados Darbininkų Kongreso suvažiavimas, Kanados Amatų ir Darbo Kongreso suvažiavimas ir katalikiškų unijų suvažiavimas.

Unijų spaudoje eina plačios diskusijos. Pažangūs unijistai nurodo, kad reikia grįžti prie vienybės, kuri egzistavo karo metu, norint apsisaugoti nuo infliacijos, nuo algų nukapojimo ir karo pavojaus.

Pastaruoju metu raudo džiaunų unijų lyderiai inėšė nemažai nesantaikos į unijas. Vidujinės kovos susilpnino darbininkų atsparą prieš išnaudotojus.

Casablanca. — Atvyko vienas tūkstantis amerikiečių orinių jėgų karių. Jie aptarė septynius karinių lėktuvų stovyklas - bazes Morokoj, francūzų kolonijoj šiaurinėje Afrikoje.

Francijos valdžia davė leidimą Jungtinėms Valstijoms tomis bazėmis naudotis ir jose stiprintis karui prieš komunizmą.

Dr. Roman Pniewski

Dvugelį Metų Praktikuojęs Didelėse Ligoninėse ir Klinikose Europoje ir Amerikoje

Specialistas Vidaus ligų, Akušerijos ir Venerinių ligų

3537 PARK AVE. Tel. HA. 7623 MONTREAL

Valandos Nuo 3 iki 9 Val Po Pietų

VICTORIA CLEANERS & DYERS CO.

EXPERT CLEANING & DYEING SERVICE FOR CLOTHES AND HOUSE FURNISHINGS OF ALL DESCRIPTIONS. MINOR REPAIRS. RUGS AND CHESTERFIELDS CLEANED.

CITY-WIDE PICK-UP AND DELIVERY. FUR AND GARMENT STORAGE.

2832 ALLARD TR. 1135

Valome, dažome ir sutaisome vyriškus ir moteriškus drabužius. Pageriname (Drex) reinkautus. Taipgi valome kitus namų reikmenis, kaip: langatieses (curtains), antklodes ir taip toliau, išskiriant skalbinius.

Paimame iš namų ir pristatome atgal. Pagerintas patarnavimas. Darbas garantuotas.

Dėl informacijų prašome telefonuoti TRenmore 1135

Telefoną Atsako Lietuvaitė

Savininkai:

J. Matulaitis, G. Kriaučiūnas, A. Majauskas

Montrealo Lietuvių Gėlininkas

Marcel Allard

Gėlės ir buketai visokiems reikalams

CR. 3533 - Telefonas - Res. DO. 3696

6420 Iberville St.

WINDSOR

Dry Cleaners & Dyers Co. Ltd.

Windsor yra viena iš vėliausių ir moderniškiausių Dry Cleaning šapų Montreale. Greitas patarnavimas.

20 Metų Patyrimas Garantuoja Darbą

Savininkai:
A. Keršys, P. Petrulis, P. Keršulis, A. Greibus

1205 Church Ave. TRenmore 6679

VERDUN, QUE.

Tel. LA. 4441

Dr. H. Rosenfeld'as

Oficialus M.L.S.D.P.D. ir D.L.K.V.N.P.D. Gydytojas

Kalba Lietuviškai

Valandos: 2-4 v. p. p. 7-8 v. v. ir susitarus

4589 PARK AVE. Montreal, Que.

Amerikiečių Morale

J. PAUKŠTIS

Laikas nuo laiko Jungtinėse Valstijose iškyla viršūnėse nemažų skandalų, kurie naidi per visą pasaulį, bet amerikiečiai, atrodo, visai nesijaudina tuomi. Atrodo, kad tai visai paprastas dalykas. Spauda ir radijas, o dabar ir televizija, papurkštuoja ir greitai užmiršta. Tam, žinoma, yra ir priežastis. Jungtinėse Valstijose įeina madon suktybės, vagilavimai ir apgaulinėjimai plačiu mostu.

Peter Nelson, rašydamas žurnale "Coronet", labai gražiai nušviečia amerikiečių moralę aplamai. Štai kaip jis apibūdina amerikiečius:

"Tai buvo kelios savaitės po didžiosios audros lapkričio mėnesį, 1950 metais. Martinai vaišino savo artimus draugus. Harry Martin staiga užsiminė: 'Sakyk, Jurgis, kaip tau išėjo su ta apdrauda nuo audros?'

"Jurgis nedrąsiai nusišypsavo: 'Taip, aš gavau naują stogą, sutaisė tą sieną, kuri buvo sužalota praėjusiais metais, ir — taip sakant — aš pats pasidariau keletą dolerių. Kontraktorius įteikė man riebią sąskaitą, o kuomet apdraudęs kompanija sumokėjo — aišku, aš pasilikau skirtumą'.

"Kitas vyras nusijuokė. 'Tikrai gudriai! Tas primena man tuos metus, kada kaimyno vaikas nulaužė mūsų vyšnią. Ji buvo verta kelių dolerių, bet aš gavau iš apdraudęs kompanijos, kad užtėko išpuošti visą daržą.'

"Jo žmona, kuri jo pasakojimo klausė, atsisuko į jį. 'Tas skamba kaip tavo išlaidų sąskaita, Joe.' 'Išlaidų sąskaita?' atšovė šeimininkas. 'Tai žulikystė!'

"Klausyk, tarė Joe pikta, 'kiti raštinės darbuotojai pradėtų bartis, kad aš griau nu jų madą, jeigu aš priduočiau tik tiek, kiek aktualiai aš išleidžiu savo kelionėse. Prie to, tie ekstra pinigai labai naudingi būna grosernėj.'"

"Jūs maži sukčiai turėtumėt būti pardavimo biznyje, įsikišo buhalteris Vilkas. 'Nekurie mano klientai taip sutaiso skaitlines, kad išrodo, jog jie nepelnė nei cento ištisis metus. O jei nėra pelno — nereikia mokėti taksus.'

"Visi nusijuokė. 'Ar jūs girdėjote, kaip aš sutaisiau tuos parkinimo tikietus?' įsikišo kitas vyras, rodydamas pasididžiavimą.

"Ar ištikro tu taip padarei? kitas paklausė su nusišėbėjimu.

"Be abejo. Viskas, ką aš turėjau atlikti, tai pavaišinti politikierių savo namuose. Jis pasakė, kad jis gali sutvarkyti tikietus ir kitus to-

kius dalykus.'

"Nors pasikalbėjimas tęsėsi ištisą valandą, grupė negalėjo išsemti medžiagą savo pasakojimams, kaip pasidaryti lengvų pinigų.

"Ar jūs žinot Harri Martiną ir jo draugus? Be abejo jūs žinot. Amerika turi daug tokių žmonių. Jie yra visur — geri piliečiai, geri tėvai, patikimi samdiniai, savivaldybių pareigūnai, duosnūs aukotojai bendruomenės fondams. Jūsų vaikai žaidžia su jų vaikais. Beisbolės žaidimuose, jie užpildo grandstandus ir aikštes. Kuomet jūs kalbate apie 'Amerikos žmones', jūs kalbate apie juos.

"Bile kuris iš jų akis išverstų, jeigu pavadintum juos neteisingais. Bet faktas yra faktas, kad jie yra tokiais — ir daugelis kitų tiek pat gerų Amerikos žmonių — kurie senai įžengė į plačią 'nekriminališkos kriminalystės' patamsę'.

Toliau P. Nelson rašo: "Nors nusižengimų sąskaita Amerikoje už suktybes, išplėšimus, pasisavinimus ir panašius nusižengimus siekia \$7,000,000,000 į metus, tačiau nėra abejonės, kad tokie maži sukčiai, kaip Harry Martin ir jo draugai, prašoka tą sumą astronominiai'.

Štai ką sako vidaus pajamų ekspertas:

"Kasmet, vyriausybė nustoja mažiausia \$1,500,000,000 per taip vadinamas 'sąžiningas klaidas' užpildant pajamų taksų blankas. Virš 14,000,000 ateina su mažomis ir didelėmis klaidomis. Bet mes negalime sakyti, kad mes turime 14,000,000 žuliku'.

Štai ką sako sandėlio užveizda:

"Mano vyrai išsineša įrankius, drabužius, medžiagas. Jie mestų darbą, jeigu aš pasakyčiau, kad jie vagia."

Štai ką sako didžiulės departamentinės krautuvės vedėjas:

"Mūsų samdiniai nešasi į namus žymius kiekius kvepalų, vaistų, sportinių reikmenų, maisto, megztinių, kojinių, marškinių, kelinių — ir mes negalime nieko padar-

Cia matote W. S. Hall, kurs pardavė savo farmą iš 140 akrų žemės prie Oakville,

Ontario, Fordo kompanijai, kuri ketina statyti savo fabriką ant tos farmos. Fordas

pasiryžęs išplėsti savo įmones po visą Ontarijos provinciją.

ryti, nors mes turime savo detektyvus'.

Restorano savininkas irgi turi skundų:

"Kas naktį mano restoranas pilnas. Čia valgo pasiturį žmonės. Bet aš nustoju labai daug kiekvienį metal. Kostumeriai ima šaukštus, šakutes, net lėkštes. Samdiniai nešasi sviestą, steikus ir kitą maistą. Sykį pastačiau prie durų detektyvus, bet mano kostumeriai taip supyko, kad grumojo boikotu. Kuomet darbininkai sužinojo, beveik išėjo į streiką."

Korespondentas toliau rašo:

"Eik iš industrijos į industriją, iš miesto į miestą, iš valstijos į valstiją. Jūs surasite, kad biznis į metus sumoka \$220,000,000 už apdraudą, sargams ir kitai apsaugai — nuo profesinių ir 'pradinių' kriminalistų. Tu pradedi pamatyti plyšius mūsų moralybės drabužyje. Jie auga ir plėtojasi."

Korespondentas tiesiog alarmuojasi dėl amerikiečių moralės puolimo. Jis sako, kad amerikiečiai virsta sąžiningų kriminalistų tauta. Vieni užsiima mažais sukčiais, kiti didesniais, o tre-

ti dar didesniais.

Ką jis sako, patvirtino ir generolas Crawford, kuomet jis buvo klausinėjamas. Jis

pasakė, kad nedarė nieko, ko kiti nedaro, tik tai jis buvęs sugautas, o liti dar nesugauti.

Tel.: BElairs 2200.

Valandos: kasdien nuo 3 iki 4 v. po piet ir pirmadienį, trečiadienį ir penktadienį 7-8 val. vakaro, arba sulig susitarimo, išskiriant šeštadienius ir sekmadienius.

Daktaras Rabinovičius

Chirurgas Specialistas

Turiu savo ligoninę, egzaminuoju ir gyduu įvairias ligas. Darau visokias operacijas ir peršvietimus (X-Rays) Vytauto Klubo ir M.L.S. ir D.P.D. nariams papiginta kaina. 4351 ESPLANADE AVE., MONTREAL, QUE.

Parduodam Namus

PAROPINAM UGNIES, VAGYSTĖS, AUTOMOBILIŲ, STIKLO ir t.t. APDRAUDĄ
PARDUODAM LAISNIUOTUS TAVERNUS, GROSERNES, MĖSINES, ICE CREAM PARDUOTUVES IR KITUS BIZNIUS

Naujus 2 Flatų Duplexus — Visi Moderniški
Naujus 4 Flatų Duplexus — Visi Moderniški
Taipgi

Turime Keletą 2, 4, 6 Flatų Namus, Pastatytus 5-10 Metų Atgal

Rašykite, telefonuokite arba atsilankykite asmeniškai Mes esame properčių ekspertai

REED'S REAL ESTATE

4834 VERUN AVE., VERDUN

Tel. YOork 5558; sekmadieniais ir vakarais po 8.30: TRENmore 1678

Mr. Russell O. Bennett, Manager (Reed's Renting Service Reg'd)

Jei Jums Reikalingas Elektrinis Darbas, šaukite

Virball Electric, Reg'd

Lietuvis Elektros Kontraktorius

Darbas Garantuotas — Greitas Patarnavimas

Visokios rūšies elektros įtaisymas, bei pataisymas

Laikau pardavimui visokius elektrinius reikmenis

Savininkas: Stasys Virbalas, Tel. DO. 3655

816 Jean Talon, W.

Montreal

NAMŲ DEKORAVIMO KONTRAKTORIUS

Otto Ramanaukas

2520 Hochelaga St. Montreal Tel.: FA. 6474

Maliavojam, popieruojam, išyginam grindis ir dekoruojam naujus ir senus namus.

BRONIUS URBANAVICIUS

Liaudies Keršytojai

(Taša)

Penktą dieną fašistai pareikalavo, kad surintų 2 kilogramus aukso arba auksinių daiktų, 5 kilogramus sidabrinių dirbinių, o jei to kiekio brangenybių nebūsią — tai viešai bus sušaudyta 200 žydų tautybės piliečių.

Per 24 valandas 2 kilogramų aukso surinkti nepajėgėme. Be to, niekas netikėjo, kad vokiečiai gali taip žiauriai pasielgti.

Praėjus parai, hitlerininkai mūsų akyse sušaudė 200 moterų, senių, vaikų...

Taip jie darė kelis kartus iš eilės, padidindami reikalaujamo aukso kiekį.

Daug žmonių išėjo iš proto, mirė nuo bado ir užkrečiamų ligų.

Kai iš trijų tūkstančių liko gyvų vos vienas tūkstantis žmonių, mus išvarė iš stovyklos ir ginė į kitą miestelį, kurio viena pusė buvo aptverta spygliuota tvora. Ten jau radome kelis tūkstančius žydų tautybės žmonių.

Ir čia hitlerininkai reikalavo aukso. Kasdien jie sušaudydavo po 150-180 žmonių.

Žmonės, norėdami išsigelbėti, kasėsi žemėn.

Tačiau fašistiniai sargybiniai mėtė į tuos urvus po žeme granatas, šaudė iš automatų, leido ten šunis...

Sugaudytus žmones varė arba į sunkiuosius darbus arba šaudyti.

Mano tėvas, norėdamas apsaugoti šeimą nuo mirties, iškasė 4 metrų gylio urvą po stovėjusia darže išviete. Įėjimą į urvą užstatė dėže su mėšlu.

Prasidėjo žmonių gaudynė. Stovykloje garsiai lojo šunys. Šuo-pėdsekys atvedė ir prie mūsų slėptuvės.

Urve tuo metu buvo mano tėvas ir motina, sesutė ir brolis, tolima giminaitė ir aš.

Hitlerininkai įsakė mums išeiti. Tėvas, žinodamas, kas laukia viršuje, atsisakė.

Sargybiniai paleido kelias automato serijas.

Tėvai, broliukas, sesutė, ryžosi išeiti.

Aš juos pabučiavau ir pasilikau duobėje, pasislėpusi tamsiame kampe.

Išgirdau, kaip viršuje sutratėjo automatai, sukliko motina, mažieji vaikai...

Juos sušaudė.

Naktį aš išlindau iš duobės. Ir pamačiau, kad mano visi artimieji sušaudyti, jų lavonai guli čia pat, o krūviškus jų kūnus fašistai apliejo skystu mėšlu...

Verkdama puoliau prie jų, nušluosčiau jų purvinus veidus, paskutinį kartą pabučiavau ir palaidojau toje pa-

čioje duobėje, kurioje dar ryta mes visi slėpėmės.

Man buvo devyniolika metų, ir aš nusprendžiau eiti, kur akys veda.

Nežinojau, kur dingo vyrresnysis brolis, slėpėsis kitoje vietoje...

Priėjau mažą upelį, per kurį vedė nedidelis tiltas. Nors tas tiltas ir neturėjo karinės reikšmės, bet jį saugojo du hitlerininkai ir du išdavikai policininkai.

Jie sulaukė mane. Po to visi keturi išeilės išniekino... Paskui jie norėjo užmušti mane, bet aš baisiai raudojau, klūpodama prieš juos ant kelių...

Jie paleido mane. Tris mėnesius aš klajojau miške, misdama uogomis, grybais, pasikasdama lauke bulvių.

Vietiniai gyventojai man padėdavo, bet ne vieną kartą persekiojo fašistų pagelbininkai, gąsdindami užmušia.

Išklajojau mišką ligi šalčių. Partizanų sutikti man nepavyko. Lapkričio mėnesio pradžioje mane sugavo policininkai, surišo virvėmis, nuvežė į geto.

1942 m. vokiečiai visą geto, kuriame mano tautiečių liko labai nedaug, pervijo į kitą vietą.

Čia jie atvirai šaudė grupėmis senius ir vaikus.

Kasdien sunaikindavo ligi 500 žmonių.

Vieton sušaudytųjų, gabenoj į geto naujas partijas būsimųjų aukų.

1942 m. gegužės mėn. vokiečiai pakėlė ant kojų 8,000 žmonių grupę. To klaikaus vaizdo niekad nepamiršiu. Alkani, pusnuogiai, ligoti mes stovėjome apsupti gausių sargybinių. Kai kurie iš mūsų ėmė jaudintis, kad, tur būt, veda šaudyti.

Vokiečiai nuramino, sakydami, kad varo į naują darbo vietą. Mus dargi truputį pamaitino.

O visa tai buvo ištisa apgavystė!

Septynias valandas mus varė smėlėtu keliu.

Silpniesnieji nugriūdavo. Mūsų ausis pasiekdavo dažni vaitojimai ir šūviai. Sargybiniai pribaidydavo nepajėgiančius eiti.

Aplink švietė pavasaris. Buvo stebuklingos gegužės mėnesio dienos. O žmonės ėjo nežinia kur, gal būt mirti...

Mus lydėję hitlerininkai perdavė koloną kitai grupei apginkluotų kareivių, kaip atrodo, jau laukusių mūsų atvykimo.

Smėlio aikštė, kur mes sustojome, buvo apraizgyta spygliuotomis vielomis. Mes matėme jau iškastas milžiniškas duobes, kiekviena nuo 50 ligi 100 metrų ilgio, 8

metrų pločio ir 3 metrų gylio.

Mums įsakė nusirengti. Prie duobės krašto stodavo visiškai nuogi žmonės. Girti budeliai ėmė šaudyti.

Užmušti ir sužeisti žmonės krito į duobes... Ant jų virto kiti...

Šaudė grupėmis po 80-100 žmonių.

Atvesta sušaudyti grupė privalėjo nusileisti į duobę, sutvarkyti nugriuvusius lavonus ir šalia jų paguldyti sunkiai sužeistus.

Paskui žmonės išlipdavo ant duobės krašto. Juos sušaudydavo, o jų vieton stėjo kiti, tvarkė lavonus, lipo atgal...

Ir taip be galo...

Dirbo tikslus mirties konvejeris.

Pamačiau, kad mirtis neišvengiama. Pabėgti neįmanoma. Ir vis dėlto galvojau kažkaip gintis, kažką daryti...

Aš nusirengiau nuoga, o vokiečiai apžiūrėjo rankas ir burną, ar neturiu aukso.

Po to atsistojau su ketvirta grupe prie duobės krašto.

Pasigirdo automatų salvės.

Aš atsidūriau duobėje tarp nuogų lavonų. Iš viršaus ant manęs krito negyvi.

Pajutusi, kad aš gyva ir dargi nesužeista — nusprendžiau gulėti ir laukti šaudymo pabaigos. Tarpais vokiečiai šaudė išilgai lavonų, matyt, norėdami pribauginti sužeistuosius.

Baisi egzekucija užtruko 3 valandas.

Pajutau, kad viršum manęs guli jau kelios eilės lavonų. Kvėpuoti darėsi sunku.

Aš pamažėle ėmiau lįsti viršaus. Daugelis žmonių dar judėjo paskutinėse konvulsijose.

Hitlerininkai užpylė lavonus žeme. Kadangi duobės buvo pilnos, tai nebedaug liko vietos ir antkapio žemei. Jos storis tebuvo 5-10 centimetrų.

Budeliai į sunkvežimius sukrovė rūbus, avalynę ir uždainavę nuvažiavo.

Kai aš išlindau iš kapo, buvo šilta, tamsi naktis.

Šaudymo vietoje radau kelis skudurus, apsidengiau ir pabėgau miškan.

Už aštuoneto kilometrų radau vienkiemį. Žmonės mane pamaitino, davė kaimiškų rūbus.

Devynis mėnesius klajojau miške, ligi sutikau stambų lietuvių partizanų junginį, vadovaujamą drg. Jurgio.

Ton grupėn mane priėmė ir aš tapau partizane. Aš troškau atkeršyti mano tėvų, brolių, tūkstančių nekaltų žmonių žudikams.

1943 m. rudenį, vokiečiams užpuolus Naručio miškus, drg. Jurgio brigada prasiveržė iš apsupimo ir nužygiavo į Vilniaus kraštą. Kovos metu aš atitrūkiau nuo savo brigados, slėpiausi su keliais

draugais bėlose, vėliau sutikau pulkininką Kazimierą, ir jis mane priėmė į savo junginį.

— Štai dabar aš esu čia ir vykstu su jumis į uždavinį, — baigė Hiena Mejerovičiūtė. — Su dideliu džiaugsmu aš einu kartu su jumis naikinti fašistų. Aš noriu keršyti, keršyti, keršyti!...

Priešas Vėl Nustojo Dviejų Ešeloną

Naktį mes bandėme pereiti geležinkelį. Tačiau fašistai, matyt, stipriai nugašdinti Petručių garnizono antpuolio, įvykdyto baltarusių partizanų, sutiko mus veinioniška ugnimi.

Buvom priversti atsitraukti atgal į mišką, ėjome kairiau ir dar kartą metėmės per geležinkelį į kitą pusę.

Pereiti pavyko.

Ant šio geležinkelio Vilnius - Polockas minos nedėjome, nes traukiniai čia ėjo labai retai.

Kitą rytą atvykome į gerai pažįstamus Lintupio miškus.

Retkarčiais mums kelią perbėgdavo išgąsdintos stirnos ir kiškiai.

Po vėjuotos nakties miškas buvo ramus, ramus. Ant medžių gulėjo tirštas sniegas. Ir tarpais rodėsi, kad mes einame per balto sniego tunelius.

Į Guigos namelį įžengėme, kaip į savo gimtąją pastogę.

Mus dar labiau, negu gerai įkūrenta miškininko namelio krosnis, šildė Albino Guigos šeimos jautrus ir nuoširdus noras mums padėti.

Guigos žmona Jadvyga — kaimo mokytoja, mums pasakojo, kad vaikus ji moko būti ištikimais tarybinei Tėvynei.

— Aš jiems visada kartoju, — pasakojo Guigienė, — kad jie galės tik tada sulaukti laimingos jaunystės, kai iš mūsų žemės bus išvytas paskutinis fašistinis banditas...

Po to Guigienė, man, kaip grupės vadui, tarė:

— Pasakysiu nelabai linksmą naujieną, drauge Kurmeli. Vokiečiai iš kažkur sužinojo, kad čia dažnai užaina partizanai, dieną nakvoja, o naktį išeina.

Aš jai atsakiau:

— Jūs privalote būti labai, labai atsargūs. Jei jus kvies gestapas apklausinėjimui — geriau jau nebesirodyti. Taip pat žiūrėkite, kad gestapas jus neišviliotų pas save kitu būdu... Gestapininkai mėgsta kviestis dėl visai nekaltų reikalų, o po to užpuola ir verčia išduoti draugus.

Guiga ir Guigienė atsakė, kad ir dabar jie jau pasidarys atsargūs. Nors ir labai šalta, bet troboje nemiega, o eina nakčiai ant šieno ir į sandėlį.

Kitą naktį valstiečių pavėžėti, mes atsidūrėme netoli

Švenčionių Kazlų kaime pas valstietį Liudviką Bernotavičių.

Tačiau jo bute visą poilsio dieną išsėdėti buvo neįmanoma. Dažnai lankėsi kaimynai, o daržinė ant šieno taip pat nelengva, per šalta.

Susikraustėme į pirtį, iš vakaro kurentą. Šeimnininkas atnešė šiaudų, priegalvius, antklodžių.

Vienas iš mūsų užlipo pirties pastogėn, šiaudiniame stoge padarė nemažą plyšį ir stebėjo apylinkę.

Per dieną neblogoj pailsėjome.

Prie geležinkelio atėjome išvargę, nes teko vieną parą ištiesai praleisti miške, o šaltis nekrito.

Aš mačiau, kad Kate Mejerovičiūtė, vienintelė mano grupėje mergaitė, gerokai pavargę. Tačiau mano paklausta, kaip jaučiasi, ji atsakė:

— Aš žinau, kad visa tai reikalinga mano brangiajai Tėvynei. Tai reikalinga, kad mes sunaikintume kaip galima daugiau fašistinių išgarmų. Ir aš jaučiuosi puikiau.

Ešeloną susprogdinom geležinkelio Pabradė-Švenčionėliai. Pėsti atsitraukę septynetą kilometrų, kaime gavome pastotę.

Iš ryto jau buvome pas Joną Kazlą, kuris mus sutiko žodžiais:

— Na, brangūs partizanai, pasakokite, kur buvotė ir ką nuveikėte. Arti ar toli?

Mes jam atvirai papasakojome. Jis džiaugėsi nemažiau už mus.

— Miklūs jūs, mano sūneliai. Ne tik prieš traukinį sudaužėte, bet ir per naktį tokiais sniegynais nuėjote 25 kilometrus!

Po to jis pasikinkė arklį ir išvažiavo naikinti mūsų pėdsakų. Žiemos metu taip darydavo visi valstiečiai, pas kuriuos užsukdavome.

Kitą vakarą mes grandinėle praėjome pro pat Švenčionių miestą, kad užsuktume pas ryšininką Joną Valėnį.

Einant priemiestine Vilniaus gatve, apie 11 val. vakaro sutikome nepažįstamą žmogų.

Jį sulaukėme ir paklausėme, kur jis taip vėlai vaikštinėja.

Vyras atsakė:

— Ponai policininkai. Sėdėję pas kaimyną, kortavome. Grįžtu štai be kapeikos.

Ginklo jis neturėjo. Aš, vaidindamas policininką, pamokiau, kad niekad taip vėlai nevaikšiotų.

Vyras skubiu žingsneliu nuspaudė į miesto centrą, o mes šiek tiek pastoviniavome ir iš lėto pasukome pas savo ryšininką Janą Valėnį.

(Bus daugiau)

Nr. 1

Artėj

vienas

vaizduo

"Vien

tūkstan

čių lėkt

bus pasl

visiškai

greičiu

per val

miestus

me aukš

žiūrimi

vienas a

bomba,

svarų tr

ka vien

ištiesi L

virs gri

taikymo

tikslūs,

aukščio

ro laivo

Tai -

parlame

jos pir

Kitas s

"Lėkt

pripildy

jomis,

maro ir

Technik

nagrinė

gose".

Kaip

skamba

nė pusė

pach pr

sis kar

MOTINOMS

(Tąsa)

Artėjančio karo paveiksą vienas šio meno žinovų įsivaizduoja šitaip:

"Vieną gražią naktį keli tūkstančiai tyliai skrendančių lėktuvų, nelaukdami, kol bus paskelbtas karas, nes tai visiškai nereikalinga, apskris greičiu — 200-300 kilometrų per valandą — visus mūsų miestus, laikydamiesi tokia me aukštyje, kuriame jie neįžiūrimi žmogaus akiai. Kiekvienas aparatas gali numesti bombą, kurioje yra apie 200 svarų trinitrotoluolo. Pakanka vienos tokios bombos, ir ištisi Londono kvartalai pavirs griuvėsiais. Šių lėktuvų taikymo prietaisai yra tokie tikslūs, kad iš 6,000 pėdų aukščio bomba pataiko į karo laivo dūmtraukį".

Tai — citata iš Britanijos parlamento aviacijos komisijos pirmininko pranešimo. Kitas specialistas priduria:

"Lėktuvai mėtys bombas, pripildytas nuodingomis dujomis, o taip pat choleros, maro ir kitų ligų bacilomis. Technikinė šio reikalo pusė nagrinėjama karinėse įstajose".

Kaip raminančiai vis tik skamba žodžiai: "Technikinė pusė nagrinėjama...", ypač prisiminus, kad būsimasis karas bus "karas užnu-

Iškilo aikštėn, kad arklių lenktynėse išsivystė didelis raketas. Jokiškai, papirkti raketierių, iškalno nustatydamo, kuris arklys turi laimėti. Porą jodikų suimta, kiti sušpenduoti visam gyvenimui. Čia matote R. Wankmuellerį, jodiką, kurs buvo suimtas.

garyje", tai yra karas prieš tuos, kurie, pasiuntę savo sūnus į frontą, liko miestuose. Labai naudinga ir be galo įdomu — kad žmogų apimtų pasibiaurėjimo jausmas — paskaityti knygas, skirtas būsimo karo technikai. Įstabiai gyvai ir nepaprastai įtikinamai jos atskleidžia paveiksą to pikto, siautėjančio beprotiškumo, kuris yra apėmęs Europos visuomenę ir su kuriuo pastaroji vis labiau susigyvena — dvidešimtajame krikščionių eros amžiuje.

Sakoma, kad kažkur žemėje esąs Kristaus vietininkas; jis vadinamas valdovu milijonų žmonių, kurie giliausiai tiki meilės bei brolybės skelbimo jėga. Sakoma taip pat, kad žmonės iš prigimties bauris žudymu. Tvirtinama, pagaliau, kad šimtai tūkstančių socialistų, aktyviai dalyvavusių 1914-1918 metų skerdynėse, dabar yra nusistatę prieš karą. Bet brestančiuose įvykiuose nematau nieko, kas apčiuopiamai patvirtintų šiuos gandus. O juk artėjantis karas grasina paversti dulkėmis Europos kultūros židinius, o žmones — tuos, kurie nebus užmušti, suluošinti arba padaryti bepročiais, — paversti laukiniais gyvuliais. Kas gi pareiškė iškilmingą protestą, kas stas į kovą prieš artėjančią nelaimę?

Aš kreipiuosi į moteris, į motinas. Ne vien tik į du šimtus septyniasdešimt penkis tūkstančius Amerikos moterų, ne vien tik į milijonus Europos motinų, kurios neteko savo sūnų paskutiniajame baisiame kare, bet ir į tas motinas, kurioms gresia pavojus, kad jų vaikai žus ryt arba po metų. Kodėl tylite jūs, jūs, pagimdžiusios vaikus kančiose? Kodėl jūs valdingu balsu nepasisakote prieš beprotišką, grasinančią apgaubti pasaulį nuodų debesimis? Jūs, motinos, vienintelė ir amžina jėga, vėl ir vėl užsėjanti mirties nunio-dama pergale prieš grovimo stichiją, dovanoja pasauliui naują žmogų.

Jūs krūtimi matinate kūdikį, jūs už rankos įvedate į gyvenimą, į istoriją jį — kaip darbininką, kuris savo darbu apvaisins pasaulį, kaip

didvyrį, kaip žmonijos bendražygi, kaip išminčių, kaip šviesų mąstytoją. Kodėl gi jūs tokios ramios, tokios abejingos, kai jūsų vaikui gresia pražūtis?

... Amžinos garbės bei šlovės nusipelnė tūkstančiai jūsų sūnų. Jie praturtino mūsų gyvenimą didžiais atradimais, apšvietė mūsų gyvenimą savo kūrybinės galios liepsna; jų darbas, jūsų sūnų darbas, sukūrė iš žvėries žmogų, — tai, kas yra geriausia žemėje. Kaip gi jūs galite leisti, kad jūsų pagimdytas žmogus vėl nusileistų iki žvėries, iki grobuonio, iki žudiko lygio?

Jūsų, motinų, milijonai ir šimtai milijonų! — Kodėl jūs nesušunkate savo pamišusiems vaikams:

"Pakaks skerdynių! Nedrįskite žudyti vieni kitus. Mes jus pagimdėme gyvenimui, darbui, kūrybai, tam, kad jūs gyvenime surastumėte džiaugsmą, kad padary-

tumėte gyvenimą išmintingą, teisingą ir puikų. Šalin oro karą, nuodingąsias dujas ir kitus velnio prasimanymus, skirtus tam, kad žmonės žudytų vieni kitus!"

Motinos! Žmonos! Jūs turite teisę prabilti, jūs turite teisę kurti įstatymus. Jūs duodate gyvybei pradžia, ir visos, kaip viena, turite pamilti ir ginti gyvybę prieš mirtį. Jūs — amžini mirties priešai. Jūs — tai ta jėga, kuri nenuilstamai kovoja ir nugalė.

Kodėl gi jūs šiomis vėl artėjančios nelaimės dienomis nesulaikote savo sūnų nuo prakeiktų skerdynių? Kodėl jūs ryžtingai nepasisakote, kad apgintumėte gyvybę prieš tuos, kurie trokšta sugriovimo ir pražūtis?

Kodėl? (1925)

(M. Gorkis. Už taiką ir demokratiją. TSRS Mokslų akademijos leidinys, 1951 m.) (Paimta iš "Tiesos")

Ką švernikas pasiūlė?

Tarybų Sąjungos prezidentas Nikolai Svernik, atsakdamas į prezidento Trumano ir Kongreso pareiškimus, kad Amerikos žmonės yra draugiški Tarybų Sąjungos žmonėms, pasiūlė eiti prie sudarymo tarp penkių didžiųjų jėgų Taikos Pakto.

Prezidentas Trumanas, nebeturėdamas ką į tai pasakyti, pasislėpė. Atsakymą valstybės departamentas pasiskubino paruošti atmetant tą šverniko pasiūlymą, o karo kurstytojai pasigavo tą klausimą kaip progą dar kartą parėkauti prieš Tarybų Sąjungą, pašmeižti ją.

Pažiūrėkime, ką švernikas pasiūlė? Argi jau taip baisių dalyką, kad reikėtų Trumanui ikišti galvą į smėlį, o valstybės departamentui be jokio kongrese ar senate apsvarstymo, paleisti savo nešvartų šmeižtų burnojimą.

Šverniko pasiūlymo pamatiniai dėsniai yra šie:

- Pamaikinti prekybos diskriminaciją prieš TSRS;
- Baigti karą Korėjoj;
- Pasirašyti Penkių Didžiųjų sutartį prieš karą;
- Daryti žygius sumažinimui apsiginklavimo;
- Uždrausti atominių bombų naudojimą ir sudaryti Jungtinių Tautų komitetus visoje šalyse to pravedimui.

Kas čia blogo ar priešingo Amerikos žmonėms? Nieko. Visa tai, kaip Jungtinėms Valstijoms, taip ir kitoms šalims išėitų į naudą.

Bet tas nesutampa su Wall stryto politika ir siekais. Žmonių išnaudotojai, grobikai, nenori taikos negi kalbėti apie taiką. Ir šis visas prezidento Trumano žestas buvo padarytas vien tikslu pavaryti savo propagandą, jog Jungtinės Valstijos nesiekia užkariavimų, jog jos

nesiekia užvaldyti kitų šalių. Tačiau tas tikslas atsiekti nepavyko. Tarybų Sąjunga faktiškai pasirodo kaip taikos siekėja, o Amerikos kapitalistai — kaip neramumų ir karo siekėjai.

Už tai, Trumano adminis-

tracija nemažai gavo irpylos nuo nekurių kongresmanų ir senatorių. Reikia suprasti, kad ne visi Jungtinių Valstijų senatoriai ir kongresmanai nori karo. Daugelis iš jų tikrai trokšta taikos, arba nuduoda tokiais numatydami žmonių upą.

Valstybės departamentas pasiskubino pasiūlymą atimesti dėlei šio: viena, kaip minėta, jis nori karą tęsti, o antra, kongrese tuo laiku buvo reikalaujama 56 bilijonų dolerių karo reikalams.

Kalbėjimas apie taiką, taikų sugyvenimą, labai pakenktų tų bilijonų gavimui, o bilijonų negaunant kariams prisiruošimams, nevyktų taip sklandžiai amerikiečių kapitalistų įsigalėjimas Vakarų Europoje ir kitur, ir tuo pačiu sykiu, veikiausiai pasireikštų bedarbė, nes kitų planų, taikos situacijai pritaikytų planų, dabartinė Jungtinių Valstijų vyriausybė neturi.

Nežiūrint gudrių pastangų, karo kurstytojai vis labiau ir labiau lieka numaskuojami ir vis daugiau Amerikos gyventojų pradeda tai pamatyti ir suprasti.

Nesantaikos ir karo kurstytojų pralaimėjimas neišvengiamas, nebent jiems apsisaugoti pavyktų diktatoriškomis priemonėmis.

Z.

Mes Dabar Parduodam

Geriausios Rūšies Futras, Žakietus, Skraistes ir Kalnierių

- Siuвам Pagal Mierą,
- Parduodam Gatavus,
- Taisom, Perdirbam,
- Pakeičiam Fasoną

Darbas Garantuotas

Dėl padėjimo vasarai į šaldytuvą šaukit: EM. 3-8884
Sandėlis ant Vietos

PRINCESS FASHION FURS

506 Queen St. West

Telefonas: EMpire 3-8884

Elora Flower Shop

72 Lippincott St. RA. 5459
(Vienos durys į šiaurę nuo College)

630 Queen St. W. PL. 4183
(Tarp Markham ir Palmerston)

Specializuojamės Pirėngime Gėlių Vestuvėms ir Kitiems Reikalams

Visos Mūsų Gėlės Yra Garantuotos Jūsų Pasitenkinimui; Pasitaikius Netinkamoms, Tuoju iškeičiamos.

Mūsų Kainos Taipgi Žemesnės

Po darbo valandų telefon.: LO. 3691 arba OR. 4175

Tel. AD. 1618   Šventadieniais: AD. 1618

The Victory Florist

Mūsų Specialybė:
Vestnvių buketai, vainikai, dekoracijos ir gyvos gėlės

Savininkas A. Merker   576 Queen St. W., Toronto

Gyvenimo Aktualijos

JURGIS PIPIRAS

Alau everibodi! Jūs gal pagalvojot, kad Jurgio Pipiro gyvo nėra. Jis dar gyvas, bet vos nepražuvo. Ir ne nuo kokių raudonųjų, o nuo vabzdžių. Mano istorija štai kokia:

Vieną gražią dieną aš ir keletas kitų, jų tarpe ir mano kamarotas Mandrapypkio dėdė, gavome notą iš bosų, kad mūsų rankos jam nebereikalingos. Girdi, eikite į samdos raštinę, ten duos naują darbą. Čia ir prasidėjo mūsų bėda.

Mandrapypkio dėdė ir aš, kaip lietuviai, pasidarėm geri draugai, susitikdami samdos raštinėj kiekvieną dieną. Nutrynėm visas sienas belaukdami darbo. Nesakysiu, kad nebuvo darbo. Jie mums siūlė visokių darbų. Bet vis tokie darbai, kurių mes nemokam. Be to, reikia labai toli važiuoti.

"Mes esame Toronto gyventojai, turime čia šeimynas," sykį suriko dėdė. "Mes negalime palikti namus".

"Tamstos tiesa," tarė raštininkas, "bet Toronte yra 14,000 bedarbių, kur mes juos visus sukisime?"

Nusibodo mums trintis. Išdžiūvo kišenės. Vieną dieną, viską gerai apkalbėję, nutarėm vykti į mišką.

Reikalinga Darbininkų

Reikalingas sugabus įvairiam darbui darbininkas. Pastovus darbas, geras atlyginimas.

Kreiptis: Canada Laundry, 1125 Dundas St. W., Toronto.

"Juk ten žmonės dirba ir gyvena", sako dėdė. "Jei jie išlaiko, tai ir mes išlaikysime". Nutarta ir padaryta.

"Tai pakvėpuosime šviežiu oru", tarė dėdė, patenkintas sumanymu vykti į mišką. "Parvažiuosime kaip po atostogų, o prieš to dar bus doleriukų kišenėj."

Nebuvus miške nei syžio, man buvo sunku ką sakyti. "Pamatysime, kai dugną dėsim," pasakiau jam.

Išlipam vienoj mažoj stotelėj, užsiregistruojame vienos kompanijos raštinėj ir laukiam.

Laukti ilgai nereikėjo. Susodino mus į trokelį, nuvežė prie ežero ir susodino į laivelį. Pravadieriai tokie mandagūs. "Dar ir vandeniu pasi-plaukysime", sako dėdė, traukdamas paežerio orą.

Buvo jau pavakarys, kai mes pasileidome į kelionę, kurios iki mirties neužmiršime. Vos spėjome susikraustyti, susėsti ir mūsų bėdos prasidėjo. Pulkai uodų pradėjo sukintis apie mus ir vis artyn lysti. Ir tokie mandagūs: "Broliukai, broliukai", kalba apie ausis.

Kol buvo dar šviesu, galima buvo gintis, bet kai pritemo, visai prastai pasidarė. Dėdė pradėjo mušti juos kepure, svaidydamas ją į visas puses. Jo nelaimė, kepurė nukrito į vandenį, o laivelis greitai plaukė ir nebesugavo me jos.

Kada pasiekėm kempę, mes buvome taip sukandžioti uodų, kad visos nuogos kūno dalys buvo sutinusios. Visą naktį neužmigom.

"Jei taip bus visą laiką,

pražuvom," tarė dėdė.

"Dieną uodai miega," sakau jam. Bet aš visko nežinojau.

Nuvedė mus į mišką, pridavė prižiūrėtoją, kuris mums nurodė, ką ir kaip dirbti. Bet mes jau mažai paisėm, ką jis sakė. Pulkai mūsų pradėjo lakstyti ir kandžioti. Kai oras užšilo, jos taip užsiuto, kad nieko kito dirbti negalėjome, kaip tik gintis. Vienu sykiu dėdė išvedė iš kantrybės. Nusivilkęs marškinius pradėjo lakstyti po mišką ir daužyti muses.

Kitą dieną pasirūpinom tepalų, kurie šiek tiek padėjo, bet neužteko. Kita, jie, kartu su prakaitu, pradėjo lysti į akis, graužti.

"Jeigu yra pragaras, tai jis čia," tarė dėdė, valydamas akis. "Tai kad įkliuovome". O musės, lyg pašiepdamos, milijonais sukosi virš galvų.

Kitą dieną mus pamokino išsitepti taukais. Tūkai kiek padėjo. Jos prilimpa ir galima užmušti.

Bet mūsų bėdos nesibaigė. Keliom savaitėm praėjus, atsirado naujos musės, lyg nauja pamaina. Šios uodai dar piktesnės. Jos nelenda taip į akis, bet kimba prie baltinių, lenda į užantį, po diržu.

"Dabar jau neišlaikysiu," sako dėdė. "Žiūrėk, visas šonas raudonas."

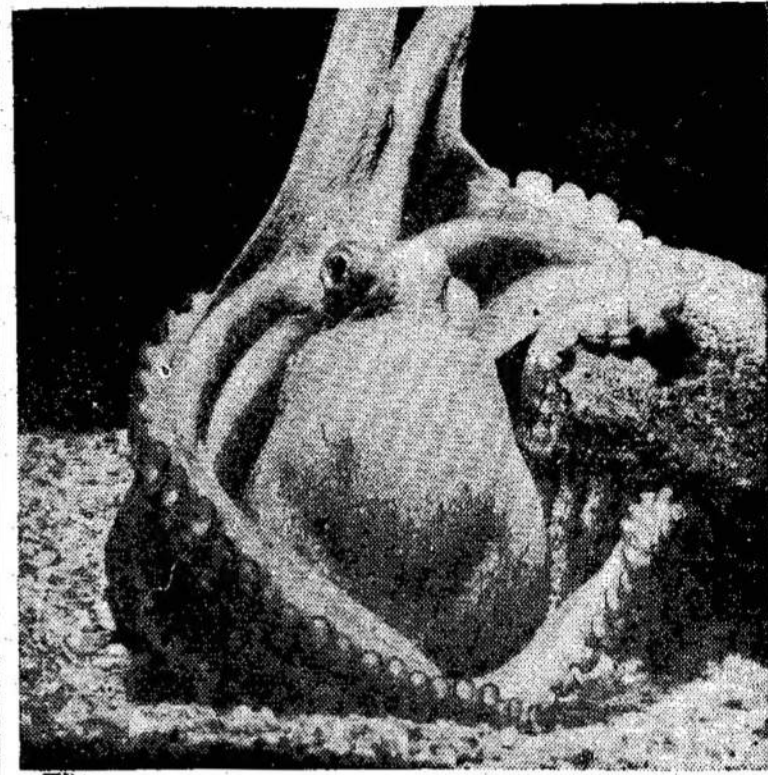
Visas išsitepti negali. O musės tau kimba prie marškinių, duria per marškinius.

Vieną gražią dieną matyti jos padarė generalę ofensyvą. Ir mano dėdė suklupo. Netekęs kantrybės, jis nubėgo prie balos ir pradėjo voliotis vandenyje. Visas sušlapo, susipurvino.

"Žinai, Jurgi," sako jis man vakare. "Turime ant kelionės, tai ir traukime atgal. Pražūsime čia."

Kada traukinys bėgo linkui Toronto, dėdė atsisuko į mane ir rimtai tarė: "Atpakūtavojau už visas nuodėmes. Žiūrėk, nebevadink manęs smetonininku ar koku kitu. Prakaitu nuploviau viską."

"Kas buvo, tai buvo", sa-

Floridoj, jūrinėj studijoj, gyvena didžiulis oktopas. Štai motina oktopė ant savo 180,000 kiaušinių. Jos akis atkreipta į fotografa, kurs nuotraukė jos paveikslą.

kau jam, "bet pasakyk man, ką sakysim savo žmonoms?" "Jos netikės, jei sakysime joms, ką pergyvenome," tarė jis nusiminęs. "Sakys, kad mes bijome sunkaus darbo."

Kaip mums pavyks išsiaiškinti, dar nežinau. Šį raportą parašiau parke. Nedrasu eiti pas misiukę su tuščia kišene.

Washington. — Karinė valdyba rugpiučio 8 d. paskelbė, kad per mūsų Ko-

rėjos fronte nukentėjo 80,430 amerikiečių karių. 11,954 buvo užmušti, 56,215 sužeisti ir 12,261 dingę be žinios.

M. W. Kellermann
ADVOKATAS
6 Adelaide St. East
Ofiso telef. WA. 5900
Rezidenc. — MO. 1232
Toronto

GIRDĖJIMO PAGELBININKAI

Mes aprūpinsime vėliausiais ir geriausiais Teilex girdėjimo pagelbininkais jūsų Draugus ir Gimines Lietuvoje Ta pačia kaina, kokia dabar egzistuoja Kanadoje Jei turite sename krašte giminių, kuriems reikalingas girdėjimo pagelbininkas, užeiškite į mūsų raštinę ir pasiteiraukite. Nelaukit kol pasikeis sąlygos pasaulyje

KNOX OPTICAL CO.

288 YONGE ST. - Toronto - Tel. WA. 6969

Belsize Tailors

Lietuvio Siuvėjo J. Račio
Vyriškų ir Moteriškų Rūbų Siuvykla

Taipgi Atliekame ir Rūbų Taisymo Darbą
Reikalui esant prašome kreiptis:

2011 Yonge St. - Toronto - HY. 9526

Helen's Fabrics

Lietuviška krautuvė visokių medžiagų dėl moteriškų suknelių, gatavų mergaičių suknelių, įvairių skarelė, pasipuošimo sagučių ir t. t. Priėmama kaina.

1451 DUNDAS ST. WEST — TORONTO
Savininkė E. Dabravolskienė

Stinson's Jewellery

Kvalifikuotas lietuvis (Sniceris) laikrodininkas
Parduodu, taisau laikrodžius, žiedus ir kitokias jewellery prekes.

2186 Dundas St. W. — Toronto — LO. 1397

Lietuvis Plumberis

(J. Lisauskas)

Įrengiam Aliejinį Apšildymą
Atliekam Kitus Plumberio Darbus
Darbas Garantuotas — Priėmama Kaina
236 CRAWFORD ST. Tel. LA. 5191
TORONTO

Frank Bochulis

Lietuvis Laikrodininkas

Taisau ir naujus parduodu laikrodžius, žiedus ir kt.
Darbas ir Prekės Garantuota
Atdara kasdien nuo 9 v. ryto iki 7 val. vak.

272½ Queen St. W., Toronto

Frank Gažauskas

Vyriškų ir Moteriškų Rūbų Siuvėjas

Reikalui esant prašome kreiptis pas mane

191 Sutherland Dr. - Leaside - MO. 9619

FRANK VASS, B.A.

Advokatas - Notaras
Suite 403 - 455 Spadina
Toronto
Ofiso Tel. KI. 4989
Rezidenc. Midway 9352

J. LUNSKY

AKIŲ SPECIALISTAS
Egzaminuoja akis, ištria akčių nervus, nuo kurių pa-eina nervuotumas ir galvos skaudėjimas. Pritalko aki-nius.
470 College W., Toronto
Telefonas: RA. 3924